జాతీయ గీతాలు

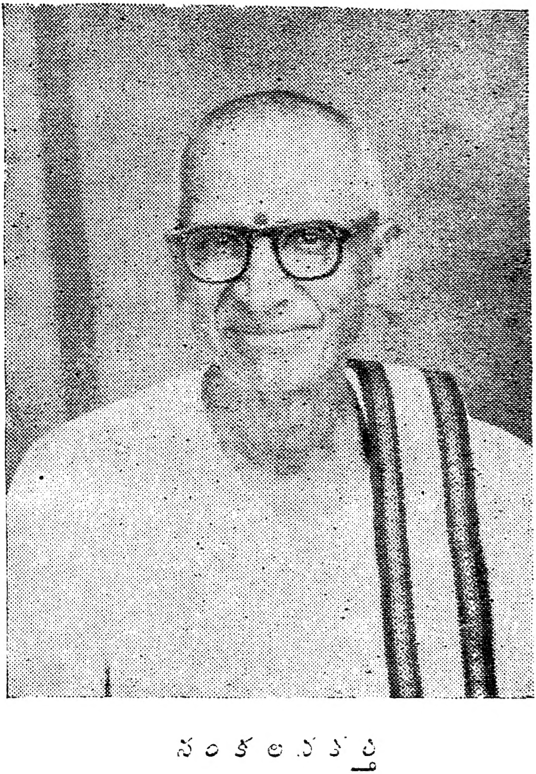
సంపాదకుడు :

గురజాడ రాఘవశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ సాహిత్య అకాడమి

కళాభవన్ - సైఫాబాదు

హైదరాబాదు-500004.



సంకలనకర్త

గురజాడ రాఘవశర్మ

జాతీయ గీతాలు

సంపాదకుడు :

గురజాడ రాఘవశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ సాహిత్య అకాడమి

కళాభవన్ - సైఫాబాదు

హైదరాబాదు-500004.

విషయ సూచిక

నెం.		పుట

భారత జనని

వందే మాతరం

(శ్రీ బంకించంద్ర చటర్జీ)

సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్యశ్యామలాం-మాతరం॥ వందే మాతరమ్॥
శుభ్రజ్యోత్స్న-పులకిత యామినీం
ఫుల్లకుసుమిత-ద్రుమదళశోభినీం
సుహాసినీం-సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం వరదాం మాతరం॥ వందే మాతరం॥

త్రింశత్కోటి కంఠ కలకల నినాద కరాళే
ద్వాత్రింశత్కోటి భుజైర్ధృత ఖరకరవాలే
కే బోలే మా తుమి అబలే
బాహుబలధారిణీం-నమామి తారిణీం
రిపుదళ వారిణీం-మాతరం॥ వందే మాతరం॥

తుమి విద్యా తుమి ధర్మ
తుమి హృది తుమి మర్మ తుమి ప్రాణ శరీరే
బాహుతే తుమి మా శక్తి-హృదయే తుమి మా భక్తి
తుమారీ ప్రతిమా గఢి-మందిరే మందిరే॥ వందే మాతరం॥

తుమీ దుర్గా దశప్రహరణ ధారిణీ
కమలా కమలదళ విహారిణీ
వాణీ విద్యాదాయినీ-నమామి త్వాం
కమలాం-అమలాం-అతులాం మాతరం॥ వందే మాతరం॥

శ్యామలాం-సరళాం-సుస్మితాం
భూషితాం-ధరణీం-భరణీం-మాతరం॥ వందే మాతరం॥

వందే మాతరమ్.

★

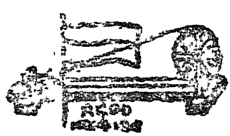
జాతీయ గీతం

(గురుదేవ్: శ్రీ రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్)

జన గణ మన అధినాయక జయహే !
భారత—భాగ్యవిధాతా.
పంజాబ సింధు గుజరాత మరాఠా
ద్రావిడ ఉత్కళ వంగా.

వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా
ఉచ్ఛల జలధి తరంగా,
తవ శుభ నామే జాగే
తవ శుభ ఆశిష మాంగే
గాహే తవ జయ గాథా.

జన గణ మంగళ దాయక జయహే !
భారత—భాగ్యవిధాతా,
జయహే ! జయహే ! జయహే !
జయ ! జయ ! జయ ! జయహే !!



దేశభక్తి

(మహాకవి గురజాడ)

దేశమును ప్రేమించు మన్నా
మంచి అన్నది పెంచుమన్నా
వట్టి మాటలు కట్టి పెట్టోయ్
గట్టి మేల్ తలపెట్టవోయి!

పాడి పంటలు పొంగిపొర్లే
దారిలో నువ్ పాటు పడవోయి
తిండి కలిగితె కండ కలదోయి
కండ కలవాడేను మనిషోయి!

ఈసురోమని మనుషు లుంటే
దేశ మేగతి బాగుపడునోయి
జల్దుకొని కళలెల్ల నేర్చుకు
దేశి సరుకులు నించవోయి!

అన్ని దేశాల్ క్రమ్మవలె నోయి
దేశి సరుకుల నమ్మవలె నోయి
డబ్బు తేలేనట్టి నరులకు
కీర్తి సంపద లబ్బవోయి!

వెనక చూసిన కార్యమేమోయి
మంచి గతమున కొంచెమే నోయి
మందగించక ముందు అడుగేయి
వెనక పడితే వెనకే నోయి !

పూను స్పర్థను విద్య లందే
వైరములు వాణిజ్య మందే
వ్యర్థ కలహం పెంచబోకోయి
కత్తి వైరం కాల్చ వోయి !

దేశాభిమానము నాకు కద్దని
వట్టి గొప్పలు చెప్పుకో కోయి
పూని యేదైనాను వొక మేల్
కూర్చి జనులకు చూప వోయి !

ఓర్వ లేమి పిశాచి దేశం
మూలుగులు పీల్చెసె నోయి
ఒరుల మేలుకు సంతసిస్తూ
ఐకమత్యం నేర్చ వోయి !

పరుల కలిమికి పొర్లి యేడ్చే
పాపి కెక్కడ సుఖం కద్దోయి
ఒకరి మేల్ తన మేలనెంచే
నేర్పరికి మేల్ కొల్ల లోయి !

సొంత లాభం కొంత మానుకు
పొరుగు వాడికి తోడు పడవోయి
దేశమంటే మట్టి కాదోయి
దేశమంటే మనుషులోయి !

చెట్ట పట్టాల్ పట్టుకుని
దేశస్థు లంతా నడవవలె నోయి
అన్నదమ్ముల వలెను జాతులు
మతములన్నీ మెలగవలె నోయి !

మతం వేరై తేను యేమోయి
మనసు వొకటై మనుషులుంటే
జాతియన్నది లేచి పెరిగి
లోకమున రాణించు నోయి !

దేశ మనియెడి దొడ్డ వృక్షం
ప్రేమలను పూలెత్త వలె నోయి
నరుల చెమటను తడిసి మూలం
ధనం పంటలు పండవలె నోయి !

ఆకులందున అణగి మణగీ
కవిత కోయిల పలకవలె నోయి
పలుకులను విని దేశమం దభి
మానములు మొలకెత్త వలె నోయి !

మాతృస్తవము

("గరిమెళ్ళ")

వందనమిదె గైకొనుమీ - భారత జననీ!
భారత జననీ మా పాలిటి రాణీ. ॥ వందన ॥

నందనుల బ్రోవుమీ - ఆనందదాయినీ
ఆనందదాయినీ ముని బృంద వందినీ! ॥ వందన ॥

ముప్పది కోట్ల జనమునకు - మూల మాతవు
మూల మాతవు మా పాలి నేతవు, ॥ వందన ॥

మాదు భాగ్యములకునెల్ల - మహిత కర్తవు
మహిత కర్తవు—మా యఘవిహర్తవు! ॥ వందన ॥

ఉపనిషత్తులుద్భవించె యుదరమందున
ఉదరమందున, అవి నిదుర చెందునా! ॥ వందన ॥

సకల పురాణేతిహాస - సారభరితవు
సారభరితవు-ఓంకార మహితవు! ॥ వందన ॥

సకల సంపదలకు నీవు సంగ్రహంబవు
సంగ్రహంబవూ! గర్వ సంహారంబవు! ॥ వందన ॥

సాత్విక నిరోధమునకు-జన్మశాఖవు
జన్మశాఖవు, పటు జన సమేతవు! ॥ వందన ॥

యుద్ధశకము మాన్పునట్టి బుద్ధిశాలివి
బుద్ధిశాలివీ - అనిరుద్ధ ప్రజ్ఞవీ! ॥ వందన ॥

స్వరాజ్య దీక్ష గొనిన-సత్యమూర్తివి
సత్యమూర్తివీ - అసహాయ వర్తివీ! ॥ వందన ॥

*

రాష్ట్రగీతము

("రాయప్రోలు")

వందే త్వాం భూదేవీం ఆర్యమాతరం
జయతు జయతు పదయుగళం తే నిరంతరమ్ ॥

శుభ్రశరచ్చంద్రయుక్త చారు యామినీం
వికసిత నవకుసుమ మృదుల దామ శోభినీం
మందస్మిత యుక్తవదన మధుర భాషిణీం
సుజలాం సుఫలాం సరళాం శివవరదాం
చిర సుఖదాం ముకుళకరదాం ఆర్యమాతరం. ॥ వందే ॥

దశకత్రయకోటి జనకంఠనాదినీం
అమిత భుజాం ధృవిశసనీం తనయతారిణీం
హిమనగజాం స్వాభిమాన బుద్ధిదాయినీం
కమలాం అమలాం అతులాం రిపుహారిణీం
జలకరిణీం ధృతనళినీం రాష్ట్రమాతరం. ॥ వందే ॥

ధర్మస్త్వం మర్మత్వం త్వం యశో బలం
శక్తిస్త్వం భక్తిస్త్వం కర్మచాఖిలమ్
ప్రతిసదనం ప్రతిమా తే త్వాం మహాబలం
ధరణీం భరణీం జననీం కవిప్రతిభాం
నతసులభాం జగదంబాం హిందుమాతరం ॥ వందే ॥

మేలుకొలుపు

(‘ మంగిపూడి ’)

మేలుకొనుమీ భరత పుత్రుడ
మేలుకొనుమీ సుజన మిత్రుడ
మేలుకొనుమీ సచ్చరిత్రుడ
మేలుకొనవయ్యా ! వత్సా ! ॥ మేలుకో ॥

వేడుకను జాతీయతాయను
వేగుచుక్క పొడిచె నదిగో
కూడి "వందేమాతరం" అని
కుక్కుటము లఱచెన్. ॥ మేలుకో ॥

అల్లసదె విజ్ఞాన మహియెడు
నట్టి యరుణోదయము నాయెను
చెల్లె నంతః కలహమనియెడు
చీకటది యెల్లన్. ॥ మేలుకో ॥

అంతటను నవశక్తి యనియెడు
కాంతి పుంజము తేజరిల్లెను
మంతనంబున నూతనోద్యమ
మారుతము వీచెన్. ॥ మేలుకో ॥

అండలుగు నీరులై ముంచిన
సడుగు వేయుచు మెలగుచుండగ
పందవరె నిటు నిద్రపోవగ
పాడియగునయ్యా ! ॥ మేలుకో ॥

పగటిపూటను నిద్రపోయెడు
వారియింటను లక్ష్మి నిలువదు
తగదు ఋషి సంతతికి బుట్టిన
ధన్యులకునిట్లు. ॥ మేలుకో ॥

ఆర్యపుత్రుడవై జగంబున
నవతరించియు నీ విధంబున
ధైర్యమెడలి జడత్వమొందుట
ధర్మమగునయ్యా. ॥ మేలుకో ॥

భారతీయుడె సద్గురుండని
పాడుచున్నది వినుము భారతి
ధీర వరుడవు నీ స్వశక్తిని
దెలిసికొనుమయ్యా. ॥ మేలుకో ॥

స్వరాజ్యగీతామృతము

భారతమాత గీతము

(శ్రీ బాలకవి : వడ్డాది సీతారామాంజనేయులు,
శ్రీ పూడిపెద్ది కాశీ విశ్వనాధశాస్త్రి)

("సరిసిరి ముష్వ" వలె)

దండాలు దండాలు-భారతిమాత
అవి అందుకుని దీవించు-భారతమాత
గాంధీ మహాత్ముండు - భారతమాత
నీ ముద్దు కొడుకుండంగ — ,,
మాకేమియును భయములేదు-,,
మాకేమియును కొదువలేదు- ,,
తెల్లోళ్ళుంటుండంగానె — ,,
మాకు చిప్ప చేతికొచ్చింది - ,,
మూడు వందలేండ్ల క్రింద— ,,
అలకుంపినోడు దిగినాడె — ,,
దిగి యూరకున్నాడా - ,,
మా దేశమంతా దోసుకెల్లె - ,,
కుంపిని రాజ్యమంతరింప - ,,
అలసీమ రాణి గద్దెకెక్కె - ,,

శ్రీముఖమును నొసటిచ్చె భారతమాతా!,,

గంపెడాశతో చూస్తుంటె – ,,

అది గాలి బుంగయై పోయె –,,

నిరంకుశాధికార మొచ్చె– – ,,

మమ్మేపుకొని తినుచుండె – ,,

నీ పాదాలొక్కటె తప్ప – ,,

మాకిప్పుడింక దిక్కేది – ,,

నీవు రత్నాల తల్లివే – ,,

నీవు పైరు పంటల నిక్షేపంబవే– ,,

మా పాలి కామధేనూ – ,,

నీవు మా పాలి కల్పవృక్షం – ,,

పాడిపంటల మహాలక్ష్మి – ,,

మా మొఱలాల కింపు మమ్మ–,,

కర్రలైన కొట్టకుండ – ,,

మా కత్తికూడ లాగినాడె ,,

భూమి దున్ని బ్రతుకపోతే ,,

ఎంతో! పెద్ద పన్ను వేసినాడె ,,

అది సందర మంత తప్పినట్లు ,,

ఉప్పుమీద పన్నంటా ,,

కన్న బిడ్డలె శత్రులైరి ,,

నీవు మన్నించి దిద్దుకొమ్మ– భారతమాతా !

*

మేలు కొలుపు

(శ్రీ బెల్లంకొండ చంద్రమౌళిశాస్త్రి)

మేలుకొనుడు! మేలుకొనుడు! మేల్మిబంగరు-ఉషస్సిది!
ఓ నిద్రామత్తుల్లార! ఓ భద్రాప్రమత్తులార!
ఈ ప్రాభాతిక వేళను-మీ ప్రాంగణములు తెరువుడు
మేలుకొనుడు! మేలుకొనుడు! మేల్మిబంగరు ఉషస్సిది॥

○ ○ ○ ○

ఆకు కూడ మేల్కొన్నది, అశ్రద్ధకు అవని కదలె
ఉదయమలయ మకుటాంకుర
వలయంబులు పారుచుండె.
మేలుకొనుడు! ఒత్తిగిలుడు! లేచి కండ్లు నలచి గనుడు॥

○ ○ ○ ○

పక్షిగూడ మేల్కొన్నది, వనదేవత ప్రాణమువలె
ప్రణయ జీవ మధురగాన
ఝరులు కదలి రెక్కవిప్పె
ఉరికెడి నుత్సాహ మొప్పె!
లెండు! లెండు! దేవ దేవు-లీల పికముబాడె వినుడు!

○ ○ ○ ○

గుడిగంటయు మేల్కొన్నది-అడకువ పూజారివోలె
దివ్యశంఖనాద ప్రతి
ధ్వనులు సుప్తి కాంక్ష జెరిచె
జాగ్రదర్ధి మథన మొరసె
లెండు : సదుపు గల్గిముందు-పొందు ప్రార్థనలు పాడుడు !

○ ○ ○ ○

పిల్ల పూవు మేల్కొన్నది-ప్రేమపాటసారి వోలె
అభయ మనః ప్రమదరహో
దళ శరీరములు విరిసెను
లలితలాస్యములు కురిసెను
లేవలె ఖేదంబు వదక-పోవలె గమ్యంబు జూడ।

○ ○ ○ ○

పథముగూడ మేల్కొన్నది-నిరపాయపు కాల్వవలెను
సహచర జనగణ విభాత
వనములు తలలూపుచుండె
గమనంబులు సాగుచుండె
లేవలె లేవలె మీరే-వెనుకబడితి రెంతో జాడ!

○ ○ ○ ○

నిశిగూడను మేల్కొన్నది - నిన్ను లేపు దాని వలెను
ఉద్బుద్ధ ప్రకృతి మనో
భూకంపంబదె దరిసెను
ప్రత్యూషంబదె మురిసెను
లెండిక స్వాతంత్ర్యమిదో-లెండు శ్వాస విడువుడటనె
మేలుకొనుడు ! మేలుకొనుడు- మిసిమిబంగరుల ఉషస్సిది!

★

వందే లోకైక నుత మాతరం

(నారాయణ రాగం, రూపకతాళం)

పల్లవి-వందే లోకైక నుత మాతరం-

అనుపల్లవి-పూర్ణ సుందరతర వినిర్మల-భువన భూషిత వాహినీ
స్వర్ణఖచిత వినూత్న మణిగణ—సంభృతాంచిత ఘనఖనీ!

చరణములు

రంగదఖిల భాషిణీ ! సుహాసినీ ! సజ్జన చూడామణీ
భంగరహిత శుభప్రదాయిని-భవ్యసభోధారిణీ
క్రూర విమత మదాపహారిణీ-ఘోర దుఃఖ విదారిణీ
తుంగకంధరధారిణీ ! సదావని-రంగత్ఫుల్లా ధారిణీ
తుంగభంగ భవద్యశోస్ఫుట-తోయధిత్రయధారిణీ
సర్వకుసుమ ఫలద్రుమశోభిని-సర్వజంత్వుపతారిణీ
భాసురగుణ వందినీ - జనరంజని- భరత జననీమణీ
వ్యాస గౌతమ యాజ్ఞవల్క్య మహా మునీశ్వర మాతృకా
రామ భీమ కిరీటి ధర్మజ-ప్రముఖ ధీర సమాజనీ ॥ వందే ॥

వందేమాతరం

శ్లో॥ వందేమాతర మిందు సుందర సవీం ఇందిందిరా ధారిణీం
హిందూనందన మానసాంబుజ స్వరాజ్యోత్సాహ సంవర్ధినీం
మందానంద కృతావదాత ముఖహృత మాసీమ అహీన ప్రభాం
కందర్పారి సమానపుత్ర ప్రసవీం ఆర్యాం సదా భారతీం ॥

మాతృభిక్ష - భవతీ భిక్షాం దేహి

భవతీ భిక్షాం దేహి మాతా । భవ్య భిక్షాం దేహి భ్రాతా
సస్యసుశ్యామల వాసినీం । శుభ్ర తుషార కిరీటినీం
ఫుల్ల కుసుమిత శోభినీం । భువనమనోమోహినీం ।। భవతీ ।।

త్రింశత్కోటి ప్రజావతీం । పరాక్రమ ప్రభావతీం
లోకనుత కళావతీం। పూతచారిత్ర యశోవతీం॥ ॥భవతీ॥

సర్వవిద్యాప్రదాయినీం। బ్రహ్మవిజ్ఞాన సంధాయినీం
నిత్య కల్యాణ ప్రసాదినీం । నిఖిలగుణ నివేదినీం ।। భవతీ ।।

ం ం ం ం ం

వందన మఖండ భారత వర్ష జననీ। జననీ వందనమ్
సుందరామల మందపవనానందదాయినీ । జననీ । వందనమ్

12/28638/325310

అశేష కుసుమదళ సువాసినీ । ఆర్యభూషణీ। జననీ వందనమ్
అఖిలదేశసుఖనికేతన-హర్షవర్ధినీ-ఆరోగ్యస్నాన పాయినీ। ॥వందనమ్॥

మాతృగీతా

(‘రాయప్రోలు’)

నమో మంగళశ్రీ మహా మాతృభూమే
నమో భారత సవిత్రీలలామే ॥

నమస్తే హిమాహార్య ధమ్మిల్లతారా
నమస్తే త్రివేణీ భర శ్రీరధారా ॥

అలం దీప్యతే తావకీనా పతాకా
త్రివర్ణాయితాకూత చక్ర ప్రతీకా ॥

జ్వలంతీ తవ క్షాత్ర శస్త్రాస్త్ర మాలా
వృణీతే స్వయం శాంతి మక్రూర లీలా ॥

ధ్రువంతే ప్రజా రామ రాజ్యం స్వతంత్రం
పరం తేహ్యహింసా మునిస్వీయ మంత్రం ॥

ప్రశామ్యన్తు చాన్నాంబర క్షామభేదాః
వినశ్యన్తు రాష్ట్రి ప్రజా మిత్ర భేదాః ॥

అశోకం భవేదార్తి జుష్టం ప్రపంచం
చిరం వర్ధతాం భారతీయం చరిత్రం ॥

★

ప్రబోధము

(చిలకమర్తి)

తే.గీ. భరత ఖండంబు చక్కని పాడియావు
హిందువులు లేగదూడలై యేడ్చుచుండ,
తెల్లవారను గడుసరి గొల్లవారు
పితుకుచున్నారు మూతులు బిగియగట్టి.

సీ. పన్ను గట్టుటయందు ప్రభువులౌ హూణుల
కేనాటికైనను దృప్తి లేదు
ఉద్యోగములు చేయు నున్మత్తులకు గార్య
నిర్వాహమందున నియతి లేదు
బహు పరీక్షల దేరి ప్రజ్ఞాఢ్యులగు మీకు
రవ్వంతయేని ధైర్యంబు లేదు
మితిలేని తమ చెడ్డగతినెల్లఁ దగ విన్న
వింపఁగ రయితుకు విద్య లేదు.

తే.గీ. తెలుఁగు తెలియంగ దొరలకుఁ దెలివి లేదు
దీనదశఁ బాపగల యట్టి దిక్కు లేదు
కటకటా! యెట్టులున్నదో కాపుల వశ
సుగుణ ధనులార జనులార చూడరయ్య.

సీ. నేల దున్నుదమన్న జాల తరము పన్ను
నీరు గావలెనన్న నీటి పన్ను
వాణిజ్య మొనరింప వచ్చుబడికి పన్ను
సరుకు లమ్ముదమన్న సంత పన్ను
కఱ్ఱ లమ్ముదమన్నఁ గలప కింకొక పన్ను
పట్టణంబుల మున్సిపాలు పన్ను
పారిపోవు దమన్న బండి హాసీల్ పన్ను
కొంపమ్మ కొన్నచో స్టాంపు పన్ను.

తే.గీ. ఉన్నమట్టుకు తినకుండ నుప్పు పన్ను
ననెడు పన్నులె దిగదీసె జనుల నెల్ల
కటకటా! యెట్టులున్నదో కాపుల దశ
సుగుణ ధనులార జనులార చూడరయ్య.

మాతృవిలాపము

(చెన్నాప్రగడ భానుమూర్తి)

చ. మతములు బొచ్చినిల్లు జనమాన్య చరిత్రులు పుట్టినిల్లు న
ప్రతిమ దయా శమాది గుణరత్న సమృద్ధికి రోహణాద్రి శా
శ్వత నిరపాయ మోక్షఫల భాసుర వేదలతాలవాలమై
యతుల విభూతిఁ బొల్తు విల నంబరో నీ సరి ధన్యులుందురే!

ఉ. మాతరో! నీ సుతుల్మనుపు మాన్యచరిత్రులమేయశేముషి
ఖ్యాతులునై యనారత మఖర్వగతిం ధన ధాన్య సంపదల్
ప్రీతికి మెండుగా గలిగి పేదరికంబున పేదలై కలా
చాతురి శౌర్య సంపదల శాస్త్ర పరిశ్రమ మించి రెంతయున్.

మ. అకటా! దేశ దరిద్రతం దలపగా నత్యంతము న్స్వాంతముల్
వికలం బయ్యెడు సర్వరత్న ఖనియై విస్తీర్ణ రసాఢ్యయై
సకలోర్వీమణి నూపురంబయిన యీ సర్వం సహాభాగ మం
దొక నూటన్బదికైన లేదు దిన సయ్యో తల్లి ముప్పొద్దులన్.

శా, గంగా సింధు మహా నదుల్ యమునయుం గావేరియు న్నర్మదా
తుంగభద్రలు బ్రహ్మపుత్రయు లసద్గోదావరీ కృష్ణలున్
బంగాళాంధ్ర కళింగ కోసలములం బాంచాలముం గొంకణం
బుం, గర్ణాట మరాట దేశములనున్ ముక్కాఱు ధాన్యంబు లో
లిం గాపించి యొసంగినం గుడువఁదల్లీ లేదు ముప్పొద్దులన్.

శా. రంగద్రత్నమయూఖ దీధితి సమారాజద్దరీ భ్రాజితో
త్తుంగక్ష్మాధర పంక్తులం బరిలసత్ఫుల్లాబ్జ కాసారముల్
తుంగక్ష్మారుహ శోభి కాననము లెందున్ లోచనానందిమో
లిం గావించుచు నుండు కూడొకెపె తల్లీ లేదు ముప్పొద్దులన్.

సీ. ప్రొద్దున లేవంగ పొయిరాజ వలెనన్న
నగ్నిహోత్రము స్వీడె నంపవలసె
నా బాల గోపాల మఖిలంబునకు
మాంచెస్టరు వస్త్రము ల్నేయవలసె
మునుమాపు వ్యాయామమునకు కందు
కములు లండను బంపుచుండవలసె
వ్రాతకు లేఖినీ పత్రము ల్వ్రాయుచో
నాస్ట్రియా జర్మనీ లంపవలసె

గీ. చిన్న బిడ్డలు ద్రావంగ క్షీరములును
భాగ్యవంతుల పాలకు పంచదార
యూరిపేదల గంజికి యుప్పుగల్లు
నన్య దేశంబు లంపగ నయ్యెనకట!

ఉ. మాసె కలా ప్రవీణత, సమస్తము నస్తము నొందె శిల్పము
ల్వాసె నశేష భూరమణ వాంఛిత భారతవర్ష సంపదల్
డాసె నవగ్రహంబు, ధనలక్ష్మి దొరంగి దరిద్రులై ప్రజల్
గాసిలి చిక్కి రెంతయును క్షామపీడితులై యజస్రమున్.

కం. నేఁతల పోఁతల చిత్తరు
వ్రాఁతల నిర్మాణములను వాసి గనిన యా
తాతల తండ్రుల వృత్తులు
చేతి పనుల్ దక్కి దిగిరి సేద్యమునఁ బ్రజల్.

ఉ. జాతి మతాది భేదముల సంకీర్ణంబు మెయిం బరస్పర
ప్రీతియు భ్రాతృ భావమును పీడి యొకప్పుడు నేక దేశ సం
జాతుల మన్న మాటను బ్రజ్వలనయింపక దేశవృద్ధికిం
ఘాతుకు లైరయో! జనుల కష్టము లెప్పుడు తీరునో కదా?.

శా. ఏవాడం గన నెల్లవారలును నెంతే వృద్ధి గాంక్షించి యా
త్మావాసంబులు వీడిపోయి యఖిల వ్యాపారము ల్పత్కలా
ప్రావీణ్యంబులు సంగ్రహింపఁ దమ పూర్వఖ్యాతియే యెంచి మి
థ్యా వైరాగ్యముఁ బూని యుండిరిట నత్యంతంబు సంతుష్టులై.

ఉ. క్షామము దీరునే ప్రజ లకాలపు మృత్యువు వోలెఁ దోఁచి వే
మామక దేశవాసులను మారి మసెంగెడు మారి యాఖునే
సేమమున స్సుఖింతురె యశేష జనంబులు స్వస్థచిత్తులై
బాములు దీరి నీదగు కృపారస వృష్టిని దేరి దైవమా.

ఉ. భారతవర్ష మందు మనవారలు పూర్వము బుద్ధిమంతులై
చార దుకూలధారులయి షడ్రసము ల్భుజియించు చున్నెడ
న్నారలు గట్టి కూరి లశనంబున నుండిరి యన్యదేశపు
న్వార లటంచ్రడు; వారిపుడు భాగ్యము నందులఁదూగుచుండగాన్.

ఉ. పేరు ప్రతిష్ఠ యున్నఁబచి పేదలమై వెతఁ గూడుఁ గూరయుం
జీరయు లేక చిక్కువడి చింతల పాలయి చెట్లు పుట్టలుం
జేరి వసించు మౌనిక్రియ జీర్ణ శరీరము లర్ధభుక్తిచే
నీరసమై కృశింపఁ గడు నీచత నుంటఁ దలంప రేమియున్.

మ. మతివైశద్యము పాప భీతియును ధర్మస్ఫూర్తియు న్వేచెడెన్
మతవైషమ్యము లెచ్చె భక్తికడు సన్నంబయ్యె దుస్తర్కముల్

వితతంబయ్యె దయాశమాది గుణముల్ మృగ్యంబు లయ్యెంగటా!
సతతధ్వాంతము గ్రమ్మె దేశజన ధీ సమ్మోహనంబై కడున్.

మ. ఉదయాస్తాచల సేతు శీతనగ మధ్యోర్వి న్నిరాఘాట సం
పదనేకాతపవారణంబుగ మిథో మాత్సర్యము ల్మాపి దు
ర్మద శత్రు వ్రజమున్ హరించి కరుణం బాలింపుచో నైకమ
త్యదమున్ శ్రీదము నైన యాధునిక విద్యా కల్పవృక్షంబిటన్

మ. సదయత్వంబున నాటి సేతు రచనా నైపుణ్యమే పారగా
నదులన్ సాగర గాములన్ పథమునన్ బంధించి వంద్యోర్వి స
స్యప గావింపగ గుల్య లేర్పరచి, రథ్యా శ్రేణి నిర్మించి సౌ
ఖ్యదమై పొల్చు స్వరాజ్య మీ యవని స్థైర్యస్ఫూర్తి వర్ధిల్లుతన్.

మ. వందేమాతర మంచు జిత్ర లిపులన్ భాస్వత్పతాకల్ వెలుం
గం దేశాంతర సంగసర్వజల భాగ ప్రస్థితిం ధూమ నౌ
కాందోళంబుల దూగి వచ్చి నిజదేశాలోకనావాప్తి నా
నం దాంభోనిధి నోలలాడుదురు సన్మాన్య స్థితిన్నీసుతుల్.

గీ. పండి దలచిన మనపాలి పాలవెల్లి
పైరు దలచిన మనపాలి పంట చేను
వసు సమృద్ధికి మనపాలి భాగ్యరాశి
భరతఖండము మన తపః ఫలము గాదె?.

గీ. నిరత సర్వర్తు సుమఫల భరిత మఖిల
దేశ మృగపక్షి రాజితోద్దేశ మమల
వారిపూరిత నదనదీ భ్రాజిత మిది
యఖిల ధాత్రికి నారామ మనగ దనరు.

గీ. ప్రజలు ప్రజ్ఞాన సముద్రులు భవ్యమతులు
విమల సౌజన్య యుతులు పవిత్ర చరితు
లఖిల శిల్పకళా రహస్యార్థ విదులు
నసదృశౌదార్య సాహస ప్రాంచితులును.

గీ. కూటికేమియు మనలకుఁ గొదువ లేదు
కోటు లెన్నియు బోయెడు గుడ్డలకయి
ఆ ప్రవాహము నాపంగ నానకట్ట
యన స్వదేశోద్యమము నేఁటి కమరె మనకు.

[గా మనకు గల్గెగా బహిష్కార మరయ].

గీ. తండ్రి దైవంబు మనలకుఁ దల్లి ధాత్రి,
తండ్రి యొసఁగిన దివ్యసాధనము దీనిఁ
గొని గడంగుడు బాపంగ జనని దైన్య
మిట్లొనర్చిన మన కగు నిష్టసిద్ధి.

గీ. సన్న నూలున సరిగను జాతి పనులఁ
దోఁచు సంతోషమెల్లను దుచ్ఛమనుచు
దేశమాత యొసంగెడు లేశమయిన
మేరువంచుఁ దలంచుట మేలు మనకు.

గీ. ముతుక బట్టలుఁ గట్టుట మోటు దన మ
టంచు వెంగలులై మన మెంచఁ జనదు
హృదయ మందున నౌదార్య మెసఁగకున్నఁ
గల్ల మెఱుఁగుల నాగరికంబు రాదు.

గీ. తండ్రి దైవంబు మనలకుఁ దల్లి ధాత్రి
యన్నదమ్ముల మగు మన కైకమత్య
మును నిరంతర సౌభ్రాత్రమును బొసంగు
నివి యొసంగిన మన కగు నిహము పరము

గీ. మనము బుట్టిన మన్నును మనము గలియు
మన్ను నియ్యది, గావున మనకు బైట
వేష భాషల భేద మెవ్విధి నొదవిన
హృదయ సీమల సౌభ్రాత్ర మెనయ వలయ

గీ. కాన దేశభిమానంబు కల్మి క్రైస్త
వులు ముసల్మానులును హిందువులును బార
సీలు నొక్క కుటుంబమై చేరి దేశ
మాత నుద్ధరయింతురు గాతఁ బ్రీతి.

గీ. శక్తు లభ్యాస-సహితమై జనుల యందు
ఘన వికాసము గాంచి ప్రకాశ మందు
శక్తు లభ్యాస రహితమై సన్నగిల్లు
చాల కాల మటులె పోవ సమసి పోవు.

కం. "రాజునకుఁ బ్రజ శరీరము
రాజు ప్రజకు నాత్మగాన రాజును బ్రజయున్
రాజోత్తమ యన్యోన్య వి
రాజితులై యుండవలయు రక్షార్చనలన్."

కం. అనునార్యోక్తిని మఱవక
నవరతముఁ బ్రజలు ప్రభువులనురక్తి మెయిన్
విను తైకమత్య భావము
పనుపద వర్ధిల్లుచుండ్రు ప్రాజ్ఞులు పొగడన్.

కం. వందేమాతర మను నీ
వందారు జనాళి కెప్డు వాత్సల్యము తో
డందేశమాత యమితా
నందం బొనఁగూర్చు గాత ! నానార్థదయై.

జాతీయగీతము

("దూవ్వూరి")

జోహార్! జోహార్! భారతమాతా!
జోహార్! జోహార్! జోహార్!

శారద శుభ్రవియత్తల పథమున సంచరించు నీ రథము
నీ మృదు వీణాగాన ప్రబుద్ధము–నిత్యము మా మనము
జోహార్! జోహార్!

ప్రత్యూషలక్ష్మి మకుట మణి ప్రభ–బాసె దమోగణము
నీ పదపంకజ నూపురఝుంకృతి–నిద్రావిరహితము.
జోహార్! జోహార్!

విప్లవ ఝుంఝూ విచలితజీవన–వీచినికాయమున
స్థిర విజయోడుపకర్ణ ధారణము–సేయుము శౌర్యమున
జోహార్! జోహార్!

ముకుళిత హస్తులు నీ ప్రియపుత్రులు–మోదదృష్టిగనుము
నీ కరుణామృత నిర్ఝరపూరము–నింపుమమ్మ సతము
జోహార్! జోహార్!

నీ పదపీఠిని ప్రాణసుమంబులు–నిల్పి భజించెదము
గర్హితదాస్యభరంబును మాన్పి–సుఖంబులు మాకిడుము
జోహార్! జోహార్!

*

జన్మభూమి

("రాయప్రోలు")

ఏ దేశమేగినా ఎందు కాలిడిన
ఏ పీఠమెక్కినా, ఎవ్వరేమనిన
పొగడరా నీ తల్లి భూమి భారతిని
నిలుపరా నీ జాతి నిండుగౌరవము.

ఏపూర్వ పుణ్యమో, ఏ యోగబలమో
జనియించినాడ వీ స్వర్గఖండమున
ఏమంచి పూవులన్ ప్రేమించినావో
నినుమోచె యీ తల్లి కనక గర్భమున.

లేదురా ఇటువంటి భూదేవి యెందు
లేరురా మనవంటి పౌరులింకెందు
సూర్యుని వెలుతుపల్ సోకునందాక
ఓడల జెండాలు ఆడునందాక.

అందాక గల ఈ అనంత భూతలిని
మనభూమివంటి చల్లని తల్లి లేదు
పాడరా నీతెల్గు బాలగీతములు
పాడరా నీ వీర భావ భారతము.

తమ తపస్సులు బుషుల్ ధారవోయంగ
శౌర్యహారము రాజచంద్రులర్పింప
భావ సూత్రము కవిప్రభువులల్లంగ
రాగ దుగ్ధము భక్తరత్నములు్ పిదుక

దిక్కుల కెగదన్ను తేజమ్ముమెలుగ
రాళ్ళ తేనియలూరు రాగాలుసాగ
జగముల నూగించు మగతనంబెగయ
సౌందర్యమెగబోయు సాహిత్యమలర

వెలిగిన దీ దివ్యవిశ్వంబు పుత్ర
దీపించె నీ పుణ్యదేశంబు పుత్ర
పొలముల రత్నాలు మొలిచెరా యిచట
వార్ధిలో ముత్యాలు పండెరా యిచట.

పృధివి దివ్యౌషధుల్ పిదికెరా మనకు
కానల కస్తూరి కాచెరా మనకు
అవమానమేలరా? అనుమానమేల?
భారతీయుడనంచు భక్తితోపాడ.

తమ్ముడా!

శ్రీలు పొంగిన జీవగడ్డయి
పాలుపారిన భాగ్యసీమయి
వ్రాలినది యీ భరతఖండము
భక్తిపాడర; తమ్ముడా!

వేదశాఖలు పెరిగె నిచ్చట
ఆదికావ్యంబందె నిచ్చట
బాదరాయణ పరమ ఋషులకు
పాదు సుమ్మిది చెల్లెలా !

విపిన బంధుర వృక్షవాటిక
ఉపనిషన్మధు వొలికె నిచ్చట
విపుల తత్వము విస్తరించిన
విమల తలమిదె తమ్ముడా !

సూత్ర యుగముల శుద్ధవాసన
క్షాత్రయుగముల శౌర్యచండిమ
చిత్ర దాస్యముచే చరిత్రల
చెఱిగిపోయెనె చెల్లెలా !

మేలి కిన్నెర మేళవించీ
రాలు కరగగ రాగ మెత్తీ
పాల తీయని బాల భారత
పదము పాడర తమ్ముడా !

నవరసమ్ములు నాట్యమాడగ
చివుర పలుకులు చెవుల విందుగ
కవిత లల్లిన కాంత హృదయుల
గారవింపవె చెల్లెలా !

దేశ గర్వము దీప్తిచెందగ
దేశ చరితము తేజరిల్లగ

దేశ మరసిన ధీరపురుషుల
తెలిసి పాడర తమ్ముడా !

పాండవేయుల పదును కత్తులు
మండి మెఱసిన మహిత రణకథ
కండగల చిక్కని తెలుంగుల
కలసి పాడవె చెల్లెలా !

లోకమంతకు కాక పెట్టిన
కాకతీయుల కదన పాండితి
చీకిపోవని చేవ పదముల
చేర్చిపాడర తమ్ముడా !

తుంగభద్రా భంగములతో
పొంగి నింగిని పొడిది త్రుళ్ళి
భంగపడని తెలుంగు నాథుల
పాట పాడవె చెల్లెలా !

మాతృస్తవము

(కాటూరి వేంకటేశ్వరరావు)

కొప్పున తారకల్ తురిమి, గోమగు మోమున జంద్రవంకతో
నొప్పెడి రావిరేక యిడి, యుర్విధరంబులు చేసి, పాలయే
ఱ్ఱుప్పతిలంగ జేసి, పృథులోరు తలమ్మున జేర్చి బిడ్డలన్
దెప్పల దేల్చి కన్మొగుచు దేవి భవత్పద మాశ్రయించెదన్.

పుడమికి పర్వతమ్ములును, భూమిధరమ్ములకెల్ల గాన, ల
య్యడవుల కెల్ల మేఘముల, నంబుధరంబులకెల్ల నబ్ధి, న
క్కడలికి సూర్య, నిమ్మొయిని గాపులు వెట్టుచు వీని నన్నిటన్
గడుపున బెట్టి బ్రోచు నిను గన్గొను టెన్నటికో దయామయీ!

పలిత పాండురకేశపాశితో నొకమాఱు

ముత్తైదువంబలె బత్తి గూర్చి,

నవ వసంతారంభ పవమాన సౌరభ

మ్మునదేలు చొకపరి ముద్దులొలికి,

కారాకు రాల్చి తురషామ్ము మెయిగప్పి

జాలిగొల్పుచు నొక్కమాఱు నిలిచి,

ఉరుము మద్దెళ్ళతో మెఱుపు నృత్యము సల్పి,

యొకపరి నెమ్మది కుబ్బు గొలిపి,

దిన దినమ్ము క్రొత్తవేషమ్ము దిన దినమ్ము
క్రొత్తభావమ్ము దాల్చి క్రొంగ్రొత్త సూపు
అక్షయ విలాసినీ యీ ప్రతిక్షణాంగ
హారముల దాచెదేల నిజాంతరమ్ము.

విజయశశ్చంద్రికల్ నిఖిల దిక్కుల యందు
ప్రజ్జ్వల చేసిన ప్రాజ్ఞురాలు,
వీరాధి వీరుల విజయ ప్రతాపుల
ప్రియమారగన్న ప్రావీణ్యురాలు,
తన ప్రతాపము తెల్పి తనయుల మేల్కొల్పి,
ఘనత గాంచగనున్న యనఘురాలు.
మత వివక్షత మాన్పివెతలు దీర్పగనున్న
పుణ్యాత్మురాలింక పూజ్యురాలు,

విమల విఖ్యాతి వడసిన వీరమాత
అట్టి భారత మాతను యనవరతము
తలచి, ఋణమును దీర్పగా తరలి రండు
జనని దుఃఖమ్ము మాన్పని జన్మమేల !

భారత జనని

(గురుజాడ రాఘవశర్మ)

పల్లవి : జయ జయ భారత జననీ, పావనీ, జయ జయ ॥

అనుపల్లవి : జయ జయ సకలానంద దాయినీ, జయ జయ ॥

హిమాలయోన్నత - సమాదర్శిని
తమో దళన, విద్యా స్వరూపిణి. జయ జయ ॥

సంతత సస్యశ్యామల రూపిణి
సంచిత సకలైశ్వర్యదాయిని. జయ జయ ॥

పావన గంగా జీవన శోభిని
పతితోద్ధారిణి, పాప విదారిణి. జయ జయ ॥

మధుర కుసుమఫల మంద సుహాసిని,
మంజుల శుక పిక - మధుర సుభాషిణి. జయ జయ ॥

ధీర వీర వర - నారీ రూపిణి
వైర వర్గ సంహారిణి - తారిణి. జయ జయ ॥

సార్థక, ధర్మ-చక్ర పతాకిని
సకల సౌఖ్యరా - జ్యప్రదాయిని. జయ జయ ॥

వీరకుమార కుమారీ ధామ్ని
విశ్వకీర్తిశో - భిత శుభనామ్ని. జయ జయ ॥

విశ్వలోకహిత విజయ కిరీటిని
శాశ్వత మంగళ - శాంతిదాయిని. జయ జయ ॥

భరత మాత

("జాషువా")

ప్రమథ నాథుని నీరు ద్రావింప జాలిన
వజ్రాల కొడుకుల బడసినావు,
నరకాధిపతి గుండెఁగరగింప జాలిన
వెలది మిన్నల కుగ్గుఁబెట్టినావు,
బ్రహ్మయంతటివాని వణఁకింప జాలిన
మునుల మూపున నిడి మోసినావు,
అంటినంతన పాపమణఁగింప జాలిన
తీర్థకోటుల ముగ్గి తేలినావు,

యుర్వి పుట్టకముందె నీ వుంటివేమో
సకలశాస్త్రి పురాణముల్ చదివినావు
గొనబు సిరిగల భాగ్యశాలినివి నీవు
భారతాంబామణీ నమస్కారమమ్మ!

జలకంబులాడించు చెలికత్తెగద నీకుఁ
గనకాంబుజాఢ్య గంగా భవాని
తలమీది గుండుమల్లెల దండ గద నీకు
నత్యున్నతోరు హిమాలయంబు,

పూత బంగారు సొమ్ముల పెట్టెగద నీకు
సిరివెలంది చరించు సింహళంబు,
ముద్దుగారెడు నిగ్గుటద్దంబుగద నీకు
నిండారు హిందుమహాంబురాశి,

ఇట్టి నినుజూచి బిచ్చంబు బెట్టుమనుచు
అన్ని దిక్కులు యాచించు చున్నవమ్మ
ఐకమత్యంబుగల్గి నిన్ననుభవించు
కొఱత పూరింపవే మాకు భరతమాత !

అగ్నిధార

("దాశరథి")

ఓ జనతా నతాంజలి పుటోజ్జ్వల కోష్ణనవోష్ణ రక్తధా
రా జలసిక్త పాద కమలద్వయ శోభిమనోజ్ఞ దేహ రే
ఖాజయ భారతీ! యుగ యుగమ్ముల పున్నెపుపంటవీవు నీ
పూజకు తెచ్చినాడ నిదెపొంగిన గుండియనిండు పద్దెముల్.

ఝండా, ఒక్కటె మూడు వన్నెలది, దేశంబొక్కటే భారతా
ఖండాసేతు హిమాచలోర్వర; కవీట్కాండమ్ములోనన్ రవీం
ద్రుండొక్కండె, కవీంద్రు, డూర్జిత జగద్యుద్ధాలలో శాంతి కో
దండోద్య ద్విజయుండు గాంధి ఒకడే, తల్లీ మహా భారతీ।

మాతృభూమి

(కాటూరు వేంకటేశ్వరరావు)

పుడమి చేడియకు గొప్పన మల్లెపూదండ
పొలుపుగల మా జన్మభూమి భారతధాత్రి
ఎంత చక్కని తల్లి వే ! రాణివే। ఎల్లభూములకు నీవు

ముక్కారు పంటచేలు మితిలేని
రొక్కములు మూల్గు నిధులు
చక్కనగు పూదోటలు - మాతల్లి।సౌభాగ్యవతివి, నీవు
దిక్కులన్నీ వెదకినా-నీవంటి దేశమేదీ! పుడమిపై
ఎంత చక్కని తల్లి వే, రాణివే! యెల్లభూములకు.

ఇంత చక్కని చంద్రుడూ। చుక్కలూ,
ఇంత వెచ్చని సూర్యుడూ,
కారు క్రమ్మిన మిన్నులూ - తొలకు క్రొ
క్కారు మెఱుపుందీవలూ।
పులుగు పాటల జోలలూ, కలకలని
పులుగులా మేల్కొలుపులూ॥ ఎంత చక్కని......

ఉయ్యాలా! జంపాలా!

(‘కవికొండల వేంకటరావు’)

ఉయ్యాలా! జంపాలా! భారత నవజీవన బాలా!
పూరిత సత్యాగ్రహ శీలా! పరిభవ దుఃఖిత పాంచాలా!
నీ పురుడు-ఏ నెలలో-వెన్నెలల-క్రొన్నెలలో
నీ పుట్టు-వెచ్చోట-మిన్నోట-మున్నోట. ఉయ్యాలా...

తొలినాటి-వేదాలు-పులివోని-చనుబాలు
మలినాటి-కావ్యాలు-కమ్మగు-జ్జన గూళ్ళు. ఉ......

శ్రీరామాయణ కథలు-ఊకొన్న వాక్సుధలు
భారత గీతా రుతము-చందాయి యమృతము? ఉ......

బుద్ధుడు నీ సంబుద్ధి-యవను లోకో నీ కుద్ది
మొగల్ మరాటుల్ చేబంతుల్-రసపుత్రుల్ చేమంతుల్. ఉ......

పాశ్చాత్యమ్ మోహాంధమ్-ప్రాచీనమ్ ప్రియ బంధమ్
ఆధ్యాత్మమ్ కల్యాణమ్-స్వాతంత్ర్యమ్ శతమానమ్. ఉ......

నీ మెట్టు నీలాలు-నీ చుట్టు నీ రాలు
జడ దొట్టు తలఁబ్రాలు-ఒడిగట్టు మగరాలు. ఉ......

ముజ్జగపు దీవెనలు-ముప్పది కోటుల జనులు
జయ జయ వాద్యోన్నతులు-జేజేల హారతులు. ఉ.....

★

జాతీయ గీతిక

(కవికొండల వేంకటరావు)

హిమగిరి శిఖరము-వింధ్య వనీంద్రము
కన్యాకుమారీ పద డిండీరము

స్ఫురితము-భరితము-చలితోల్లలితము
స్వాతంత్ర్యముచే-స్వాతంత్ర్యముచే

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్,
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్!
జాహ్నవి, గౌతమి, కృష్ణ, పినాకిని,
కావేరి, నర్మద యమునా సింధులు

అహర్ని శాదులు-ఒకటే గానము
కలలో-అలలో-అదే ప్రయాణము
స్వాతంత్ర్యముకై-స్వాతంత్ర్యముకై

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్.
గుజరాత్, వంగ, అంగ, మరాటా,
త్రిలింగ, తమ్మిళ, కళింగమును జను

ల జరులు-అమరులు-అనామయులుగా
స్వాతంత్ర్యము హేయ్ ! స్వాతంత్ర్యము హేయ్ !

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్,
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !
నౌరోజీ తిలకులు, లజప ద్దాసులు
దాని పథంబున, నలిగిన నొగిలిన

వెచ్చని నెత్తుటి దివిటీ వెలుగునె
స్వాతంత్ర్యంబదె !-స్వాతంత్ర్యంబదె !

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్
మనవోయ్, అనవోయ్. జయ్, జయ్, జయ్,
ఇంగ్లం డమెరిక, స్వీడన్, స్విట్జు,
జపాను, జర్మని, కీచు, పరాసు,

అంబ విశ్వకళ కభివాదన మిడు
స్వాతంత్ర్యమురా, స్వాతంత్ర్యమురా

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినివోయ్,
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !

★

జయ జయ భారత జన గణ మాతా!

జయ జయ భారత జన గణ మతా!
సాధుజన స్తుత చరితా ॥జయ జయ॥
పావన హిందు బౌద్ధ తురుష్క-
ప్రముఖ మతాలయ పూతా ॥జయ జయ॥
జగతిని శాంతి స్థాపకు డనియెడు
ఖ్యాతి వహించిన ఘనునీ।
గాంధి మహాత్ముని-కరుణా సాంద్రుని
కన్న ధన్య జననీ ॥జయ జయ॥
గంగా యమునా గౌతమి కృష్ణ
కావేరీ జల పూతా।
వింధ్య ముఖర పృధివీధర భరితా
ప్రకృతి విచిత్ర సమేతా ॥జయ జయ॥
సకల ఖనిజ సస్యముల బొదలు నీ
సాటి యెవరు లోకమునా
వేద శాస్త్రములు నాది కాలమున
వెలయించిన యమ్మా ॥జయ జయ॥
ముదమున ముప్పది మూడు కోటుల
ముద్దు బిడ్డలకు జననీ।
సౌభ్రాతృత్వము స్వాతంత్ర్యంబును
సమకూర్పుమ సత్వరమ॥
జయ జయ భారత జన గణ మాతా।
సాధు జనస్తుత చరితా॥

మా తల్లి

(గౌతమకోకిల, మహాకవి, శ్రీవేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రి)

ఆ యుషో దేవతా నయనాబ్జ మధువు
లొలుకు నీ శైశిర ప్రభాతోదయమున
గుర్తుపట్టితి సంతాన కోటి తోడి
తల్లి వీవె పో! నా విశ్వధాత్రి వనుచు!

నీ కడ కాళలందె హిమ నిర్మల జీవన శాంతి నిర్ఝరుల్
నీ కడ కన్నులందె జననీ స్తనదుగ్ధ విముగ్ధ మాధురుల్
నాకు లభింప శైశవమునన్ నను వీడిన కన్నతల్లి పు
ణ్యాకృతి బోల్చుకొంటి భవదాకృతిలో నిపుడో కళావతీ!

నీ యమృత స్వరూప మెద నిల్చిన యంత గతానుభూతులున్
పోయిన పోకలుం దెమలి పోవని కాంక్షలు చింకి పాతలై
పాయగ, తల్లి వీవని భవచ్చరణమ్ముల మోకరించి య
మ్మా! యని పిల్చుకొంటి బహిరంతర శాంతి సుధల్ స్రవింపగన్.

ఈ సచరాచర ప్రకృతి కెల్ల రసైక వికాస జీవ మీ
వే! సతతంబు బరితపించెడు పేదలపాలి యన్నపూ
ర్ణా సతి వీవె! దుర్బలుల రక్షణకై యభయ ప్రదానముం
జేసెడి శక్తి వీవె జననీ! భవదన్యము లేద, యేదియున్.

నీ దయగల్గినన్ జరుగనేరని దేదియు లేదు తల్లి! పృ
థ్వీదయితుండు భిక్షువగు, భిక్షువు రాజ్య ధురం ధరుండగుం
గాదన కింక నీ వభయ కంకణమూనుము నన్ను బోలు ని
ర్వేదుల పేదలం, జిర నిపీడుతులం గృపమై భరింపగన్.

సోదర శోణితమ్ముఁ జవి చూచెడి క్రూరులు కార్మిక ప్రజా
స్వేద ఫలమ్ముతో నినుప పెట్టెల నింపెడి నిర్దయుల్ మతో
న్మాద నిరంకుశుల్ దురభిమానులు నిండిన లోకమందు అ
స్మాదృశ దుర్బల ప్రజల మన్పగ తల్లి! త్వదన్యమున్నదే!

ఆరని మంటగా బ్రతుకు నందు రగుల్కొనుచున్న దొక్కటే
కోరిక, నీ కృపావనికి కోకిలనై కొనియాడు కొందు మం
దార సుమారుణ ద్యుతి వితానము గొల్పెడి నీ మనోహరా
కారముతో మధూదయ వికాసము నింపుము తల్లి! నా యెదన్.

ఏ యనుభూతి లేక రసమెండి వివర్ణత దోగి, వాసనల్
పోయిన నా హృదంబుజములో నొలికింపు మొకింత సర్వ సం
ధాయకమైన నీ యడుగు దమ్ముల పుప్పొడితోడి తేనె త
ల్లీ! యదె చాలు! నాకిక ఫలించును ప్రోవిడుకొన్న నా కలల్!

ప్రియ భారతావని

(గౌతమీ కోకిల 'వేదుల')

ప్రియ భారతావనీ! విశ్వైకపావనీ!
జయశాలినీ! మమ్ము దయచూడుమా! జననీ!

తెగలు తెగలై చీలి వగచు నీ సంతతిని
తెగని స్నేహమున బంధించి ఏకముజేసి ॥ప్రియ॥

కలుషితాచారముల కుల జాతి మత ద్వేష
ముల బాపి నీ సేవ సలుపు భాగ్యంబిచ్చి ॥ప్రియ॥

చెలిమితో జాతీయ బలముతో వైభవో
జ్జ్వల జీవనమ్ముతో పలసిల్ల దీవించి ॥ప్రియ॥

విలసద్యశమ్ము దిక్కులనిండ ఆసియా
తలమానికమ్ముగా నిలుప నీ కేతనము ॥ప్రియ॥

నమో హిందు మాతా!

నమో! హిందుమాతా! మాతా। సుజాతా!
నమో! జగన్మాతా॥ నమో॥
అమోఘ దివ్య మహిమా సమేతా।
అఖండవర భరతఖండ మాతా

విపుల హిమాద్రులే వేణీభరముగ
గంగా యమునలె కంఠహారముగ
ఘన గోదావరి కటి సూత్రమ్ముగ
కనులకు పండువ- ఘటించు మాతా

గోలకొండ నీ రత్నకోశమట
కోహినూరు నీ జడలో పూవట
తాజమహాలు నీ దివ్య భవనమట
అహాహా। నీ భాగ్యము- మాతా॥ నమో హిందు

జాతీయ గీతం

(దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి)

జయ జయ జయ ప్రియ భారత
జనయిత్రి, దివ్యధాత్రి,
జయ జయ జయ శత సహస్ర
నర నారీ హృదయనేత్రి
జయ జయ సస్యామల సు
శ్యామ చలచ్చేలాంచల
జయ వసంత కుసుమలతా
చరిత లలిత చూర్ణకుంతల
జయ మదీయ హృదయాశయ
లాక్షారుణ పదయుగళా।
జయ జయ జయ ప్రియభారత ॥
జయ దిశాంత గత శకుంత
దివ్యగాన పరితోషణ
జయ గాయక వైతాళిక
గళ విశాల పద విహరణ
జయ మదీయ మధుర గేయ
చుంబిత సుందర చరణా॥
జయ జయ జయ ప్రియ భారత
జనయిత్రీ, దివ్యధాత్రి॥ (కృష్ణా పత్రిక)

— జయ గీతి

(వానమామలై వరదాచార్యులు)

జయ భారతావనీ! జయలోక పావనీ,
శాంతి సుఖదాయినీ! జననీ! నమస్తే!
సకల సంపత్ఖనీ! సస్యనందనవనీ!
ఆసేతు శీతనగ హాటకావని జననీ!
చత్వారింశత్కోటి-జయ ఘంటికాధ్వనీ,
సాశీతి కోటి భుజ బల మహావాహినీ! ॥ జ

హిందూ ముసల్మాను ఈసాయి శిఖ్ జైన్
బౌద్ధ చార్వాక సుత బహుమత కుటుంబినీ!
సంస్కృతాంధ్ర ద్రవిడ వంగ హిందీ ఓఢ్ర
ఘూర్జర మరాఠ కర్ణాట కలభాషిణీ! ॥ జ

గంగా మహానదీ గౌతమీ కృష్ణాది
రంగత్తరంగిణీ! రమ్యామృత స్తనీ!
శాంత్యహింసా సత్య శస్త్రాస్త్ర ధారిణీ!
వీర నారీమణీ! విశ్వహిత కారిణీ! ॥

వేద వేదాంత విజ్ఞాన ప్రదాయినీ !
బౌద్ధ సిద్ధాంత నిర్వాణ ప్రచారిణీ !
కాళిదాస వ్యాస కావ్యమందాకినీ !
సంగీత సాహిత్య సత్కళా మోహినీ ॥ జయ ॥

నీకు మువ్వంకులును నిలచి రత్నాకరుడు
వెలనురుగు తరగలను వింజామరలు వీచ
నీ హిమాలయ మకుట నిర్మాణమున దోచు
జీవమణులై సూర్య శశి తారకలు పూచు ॥జయ ॥

నీ మహోన్నతి హిమానీ గోత్ర శిఖరమ్ము
నీ పవిత్రత గాంగ నిర్ఝర ప్రవాహమ్ము
నీ చేతి సొమ్మెలోరా శిల్ప ఖండమ్ము
నీదు వాక్యమ్ము శ్రీ గీతోపదేశమ్ము ॥జయభారతావనీ ॥

దేశమా ! భారత మాతృ దేశమా !

దేశమా ! భారత మాతృ దేశమా !
నా కన్నతల్లి ! దేశమా ! బంగరు -
హిందూదేశమా ॥దేశమా॥

ప్రహ్లాద నారదాది భక్తుల గన్నతల్లి
వీరహనుమాన్ భీమ-శూరుల గన్నతల్లి ॥దేశమా॥
ఏలాగు చిక్కినావు-ఎందుకు డస్సినావు
చాలా నలుగూలు చెంది - సతమతమైతివి॥
ముప్పది మూడుకోట్ల -ముఖ్య సంతతి నీకు
ముప్పు తిప్పలు పెట్టి - మూల్గుచుంటివి బాధ॥
కన్నుల నీరు నీవు - ఎన్నాళ్ళు కార్చెదవు
కన్నకొడుకున్నాడు - గాంధిని చూడవేమి ॥
ఏడాదిలోన సమ-కూడు స్వరాజ్యము
ఏడువకమ్మ స్వేచ్ఛ-చూడు తప్పక వచ్చు ॥
ప్రబలాహింస దీక్ష-పట్టి సాగితిమమ్మ
ధర్మయుద్ధమందు-తప్పదు జయమింక॥
రాట్నలక్ష్మి-యింటి రాజ్య లక్ష్మి మాకు
వ్రతము బూనితిమి స్వరాజ్య లక్ష్మి కొఱకు ॥
హిందూ ముసల్మాను లేకమైయున్నాము
సందేహమేల, ని-శ్చయము స్వరాజ్యము ॥ ॥దేశమా॥

భారతాంబికా

(గరికపాటి మల్లావధాని)

హాటక రత్న రాశులకు నాకరమై, పరదేశ వాటిను
ల్లూటల నూఱజేసి విగతోపమవై యలరారు నిన్ను నీ
నాటను గూటి గుడ్డల కనాథ విధంబునఁ గుందజేసి, యా
రాటము నొందజేసెఁ బరరాజ్య విధానము భారతాంబికా!

౨॥ పలు విధముల్ మృగంబులును బక్షులు భూమిజముల్లతావళుల్
గొలకులు వాహినుల్ వనధులున్ గిరులున్ దదుపాశ్రితాటవీ
స్థలులును క్షేత్ర తీర్థములు సస్య సమన్విత భూమి భాగముల్
గలకలలాడు నీకు నిటు గారియ గూరెనె! భారతాంబికా!

౩॥ తరుగని భోగ భాగ్యములు, ధర్మమునన్ బరతత్వ బోధ మం
దురుతర సత్కళా ప్రతిభనూర్జిత సాహస ధైర్యవిక్రమ
స్ఫురణను నైతికంబునఁ బ్రభుత్వమునన్ జగదేక రాజ్ఞివై
పరగెడు నీవు నేడొరుల బానిసవైతివి! భారతాంబికా!

౪॥ పుట్టిన నీదు బిడ్డలమె, పొట్టకు బట్టకు లేక పెక్కు లి
క్కట్టుల నొందుచుండ, నధికారుల మంచు విదేశ సంభవుల్
నెట్టనఁ బీటలెట్టుకొని నీ సిరినెల్లను దోచుచుండ మే
మెట్టుల నింకజూచి సహియింపగలారమె! భారతాంబికా!

౫॥ సాధుజనాగ్రగణ్యు డతి శాంతుడనంబను నిమ్మహాత్ము స
ద్బోధల దప్పలేము సతముం బొనరించెడు, మాతృదేవతా
రాధనమే దురంత మపరాధము నందు రిదేమి! యెన్న దే
వ్యాధుల దుర్వ్యథల్ విరుగడై సుఖియింతుమొ! భారతాంబికా!

మాతృ గీతమ్

(బెల్లంకొండ చంద్రమౌళిశాస్త్రి)

జయ జయహే మహాంధ్ర జననీ! మధునాదవనీ!
జయ జయ హరిదంత వినత - మస్తకాగ్రతరుణ ఘృణీ!
శ్రీగిరి వేణీ కృష్ణా -గౌతమి సుమణీ
భద్రా మేఖల రత్నా - పారిజాత సుమజ్యోత్స్నా! ...
ఆంధ్ర విష్ణు నియమతలీ - అర్చిత రాజనరేంద్రఫలీ!
కాకతీయ భుజసీమా-కృష్ణరాయ కృతి భూమా ...
గోలకొండ కోశధనా-ఏకశిలా నగర ఘనా!
రాణ్మహేంద్ర రమ్యవిభా-రాజిత హంపీ శోభా!
నన్నపార్య సుందర శివ వదనా - స్నపిత గోస్తనీ
పోతన న
మొల్ల కవితోత్ఫుల్ల హృదంతా-ముద్దుపళ్ళనీ ప్రణయల

కోటిత్రయ జన సేవిత చరణా-కోమల జాతీ కుసుమా
లలిత కౌముదీ సురభిళ కీర్తి-లావణ్య సుధా మాతృః

భారత జననీ

(మంగిపూడి వెంకటశర్మ)

(పూరికళ్యాణిరాగం-రూపకము)

నిన్ను నెన్న మాతరమా । నిరుపమాన భరతమాత
మిన్ననై యఖిల భూముల । కన్నతల్లి । కల్పవల్లి
॥నిన్ను నెన్న మా తరమా॥

కనక రత్న ఖనిజములును-గలిగిన పర్వతములు
వనములు పుణ్యనదులు-పా-వనులగు తనయులు గల
॥నిన్ను నెన్న॥

ఒకరి బిచ్చమెత్త నీకు-నొక్కింతయు బనిలేదు
సకలము నీలోన కలదు-సాయము నీ కొరులదేల ॥నిన్ను నెన్న॥

చిన్నబోవు వదనమ్ముల-ఖిన్నులై నినుజూచు చున్నవి
అన్నకీర్తి గన్నావని-వన్నెతక్కి పర రాజ్యములు
॥నిన్ను నెన్న॥

దాస్యవృత్తి నీకేల-త్యాగులు మహాత్ములగుచు
వాసికెక్కిన సుతులు గలరు-గాసిల నీకేమి కొదువ
॥నిన్ను నెన్న॥

జయ జయ భారత

(మంగిపూడి వెంకటశర్మ)

జయ జయ భారత జన గణ మాతా
సాధుజన స్తుత చరితా
పావన హిందు బౌద్ధ తురుష్క ప్రముఖ మతాలయ పూతా
॥జయ జయ॥

జగతిని శాంతి స్థాపకుడనియెడు-ఖ్యాతి వహించిన ఘను నీ
గాంధి మహాత్ముని-కరుణా సాంద్రుని-కన్న ధన్యయే జననీ
॥జయ జయ॥

గంగా యమునా గౌతమి కృష్ణా కావేరీ జలపూతా
వింధ్య ముఖర పృథివీ ధర భరితా-ప్రకృతి విచిత్ర సమేతా
॥జయ జయ॥

సకల ఖనిజ సస్యములు బొదలు నీ సాటి యెవరు లోకమున
వేదశాస్త్రములు నాది కాలమున-వెలయించిన మా యమ్మా
॥జయ జయ॥

ముదమున ముప్పది కోటుల-ముద్దు బిడ్డలకు జననీ
సౌభాతృత్వము స్వాతంత్ర్యంబును సమకూర్పుమా సత్వరమే
॥జయ జయ॥

హెచ్చరిక

హిందు మాతా। నిన్ను వేడని-మంద బుద్ధిని మాన్పుమా !
అందమైన స్వదేశ వస్తువు-లందు, మా మది, నిల్పుమా !
వగవ వలదు ! కంటనీరు-వంచబోకు మమ్మరో!
భారతమాతా! ధన్యురాలవు-ప్రతిభా గాంచెద వమ్మరో!
వీర మాతా। సుతుల కలరు—వారి నందర బ్రోవుమా !
జగతి నిన్నుబోలు వీరమాత లెవ్వరు। తెల్పుమా !
నీతి బలము నిష్ఠ నియమము-లేనివారమైతిమి
ఐహికంబె శాశ్వతంబను-భ్రమను జిక్కి పోంటిమి॥
జాతి మతము, కులము, వృత్తి పూర్తిగా నిరసించితిమి
తెల్ల దొరలవలె మేము భోగులమై పోతిమి॥
నీదా కళలను శాస్త్రములను పూర్తిగా విడనాడితిమి
ప్రకృతి శాస్త్రముల్ పరమార్ధము-లని యెంచు చుంటిమి॥
ధనము కొరకై ధాన్యము పరదేశముల కంపుచుంటిమి
పూట తిండి లేక, ఆరు-కోట్లు మాడుచుండిరి॥
ఇంపు, సొంపు, గుడ్డలు, మా-కొంప గుల్లలు చేయుచున్నవి
దేశ దారిద్ర్యము బాప-స్వదేశ వ్రతమె బూనుకొంటిమి॥
ఉద్యోగముల జిక్కువడి—దాస్యమున నీ దాచలంటిమి
కాయ కష్టము, కర్మ విద్యల-నుదరమును పోషింప జాలము॥
త్రాగుబోతు తనము హెచ్చి తన్నులాడుకొను చుంటిమి
సర్వ పాపములను బాపి-స్వతంత్రులను చేయుమమ్మ॥

భరతమాత

('బలిజేపల్లి')

మేఘమండల మంటి మిహితాద్రి కబరీ భ
రంబు ముఖంబునై డంబుమీర
గిరి శిరంబున నుండి, యిరుదెసల్ జను సింధు
వును గంగయున్ బాహువులుగ దనర
సౌరాష్ట్రి వంగ దేశంబులు కటిహేమ
చేలాంచలంబులై చెలువు మీర
చోళ మండల మలయాళ తీరమ్ములు
అంఘ్రి ద్వంద్వమో యనుచు దనర

చారు హిందూ మహోర్ణ క్షీర జలధి
తనరు సింహళ స్వర్ణ పద్మంబునందు
నిలిచి యున్నట్టి మహాలక్ష్మివలె దనర్చు
భరతమాతకు, నిత్యంబు వందనమ్మ.

★

వేమాతరం (1907)

్పురి వెంకట సుబ్బారాయుడు)
మంగపూడి వేంకటశర్మ)

ానంబు, దీపింప జేయు మం
ందే మాతరంబు సుండు
ర్యమున్ సమకూరజేయు, మం
ందే మాతరంబు సుండు.

శ్య భాగ్యంబుఁ జేతి కందిచ్చుతం
ందే మాతరంబు సుండు
ధిక శ్రీలల జేయు జం
ందే మాతరంబు సుండు.

జనులార ! వాచాఫణీంద్రులార
ార! స్వాతంత్ర్య నిరతులార !
ోరథములు దీర్చి మనుచు నట్టి
ురయ వందే మాతరంబు సుండు॥

卐

భరతమాత

(మద్దూరి వెంకట సుబ్బారాయుడు)
(మంగపూడి వేంకటశర్మ)

ఆ దయార్ద్రిచేత! చిరకీర్తి విఖ్యాత।
చారుగుణ సమేత। వీరమాత।
భవమహాబ్ధి పూత। భద్ర భాగ్య స్ఫీత
భక్త పారిజాత! భరతమాత॥

బంగారు గనులు గలవో
రంగారెడు నదులు గలవు! రత్నంబులు చా
లం గలవు విలాతుల ని
బ్బంగినినో భరతమాత! భాగ్య సమేతా!

దేశ భక్తి గలాడె! సుధీశ్వరుండు
దేశభక్తి గలాడె పో! దివ్యమూర్తి
దేశభక్తి గలుగువాడె। దేవనిభుడు
వలయు దేశంబుపై భక్తి భరతమాత.

కృప "బరోపకారార్థ శరీర" మనుచు
దేహమె వ్వాడొసంగు స్వదేశమునకు
నట్టి, ధన్యతముని, నరుఁడనగ నేల।
సురల కన్నను, పూజ్యుండు భరతమాత॥

ప్రతి ఫల మాసింపక సం
తతమును లోకోపకార తత్పర చిత్తా
న్వితుఁడై క్రియలొనరించెడు
నతడె. సుకృతి భరతమాత ! హర్ష సమేతా !

దేశ హితము గోరి దేహంబు గేహంబు
దినము జీవనంబు ధారవోయు
మాన్యులను ఘనవదాన్యుల ధన్యుల
గరిమ నెంతునమ్మ! భరతమాత!।

స్వసహాయమె సుశ్రేయము
స్వసహాయమె దైన్యహారము, సంపత్కారమున్
స్వసహాయమె, మానవులకు
వ్యసన హరము, భరతమాత । భావాతీతా॥

దేశదురవస్థ

(మంగిపూడి, ముట్నూరి)

రత్నఖనులకేది రమణీయ సదనంబు
జీవ నదులకేది తావలంబు
మేటి శైలఁబుల కాటపట్టెయ్యది
గేహమెయ్యది, పంచలోహములకు
నిఖిల శాస్త్రములు, జన్మించిన నెలవేది
చక్రవర్తులకేది జన్మభూమి
సత్య సంధులకు వాసస్థాన మెయ్యది
ధర్మ దేవతకు నాధారమేది
దానమునకునేది నిలయంబు, ధైర్యశాలు
లైన శూరాగ్రగణ్యుల స్థానమేది !
అట్టె మన హిందుదేశమే, అక్కటకట
మిగుల దారిద్ర్యదశనొంది పొగులుచుండె.

సకల దేశముల కాశ్చర్యమ్ము గలిగించు
కాశ్మీర శాలువల్ గంగఁ గలిసె
ఉర్వి యంతటను, నోహో? యనిపించు, ఢ
క్కా మేటి సెల్లాలనామ మణగె,
నిఖిల సీమలను. వన్నెకునెక్కె, మతిఁ గన్న

శిల్పశాస్త్రం బతి స్వల్పమయ్యె
సకల రాష్ట్రి సుధీంద్ర సమ్మానితం బైన
ప్రకృతి శాస్త్రము స్మరింపంగ లేదు॥

చేతిపనులెల్ల మిగుల నశించి పోయె
సిరియు విద్యయునుం గూడ, జెదరి పోయె
నాగరికతాభిమానముల్ నాశమయ్యె
హిందుదేశంబు గరిమంబు హీనమాయె॥

'సత్యంవద' యటంచు, సంతతంబును దప్పు
సాక్ష్యముల్ చెప్పు వాచాలుఁ డొకఁడు
'ధర్మంచర' యటంచుఁ దా నధర్మ పథాను
సారియై చరియించు క్రూరుఁ డొకడు
భువి 'నహింసా పరమోధర్మ' మని యాగ
పశుహింస సేయు ధీవరుఁ డొకండు
వసుమతి 'నాస్తి తత్త్వం గురోః పర' మని
తూలిపల్కెడి గురుద్రోహి యొకఁడు.

ధరఁ "బరోపకారార్థ మిదం శరీర"
మనుచు నపకృతుల్ సేయు దురాత్ముఁ డొకడు
వీరలందఱు దేశాన బెద్దలైరి
కట కటా! యిట్టెడుల నెట్లు గంటివమ్మ

ధీరుల గార్యశూరులును, దివ్యశరీరుల, విక్రమక్రమో
దారుల శ్రీవిహారులను, ధైర్యసమీరుల, విక్రమక్రమో
దారుల, భూరిసారులను ధన్యవిచారుల, సర్వ సత్కళా
పారుల, రూపశూరులను, వార్ధిగభీరులు సాహసప్రవి

స్తారుల, దుష్టమానవ విదారుల విశ్రుత వీరులన్, సదా
చారుల, సంహృతారులను సద్గుణధారులఁ, జారు కీర్త్యలం
కారుల, నిర్వికారులను గాంచిన గర్భమునం దసారులను,
గ్రూరుల భీరులన్ జననిరో! యెటుకాంచితివమ్మ మమ్ముల

ధన సంతతులకు సుందర మందిరంబునా
గోహినూరు వజ్రమే గొప్ప సాక్షి
శౌర్య సంపన్నుల జన్మభూమి యనంగ
నల, శివాజియె నిక్కమైన సాక్షి
శిల్ప సద్విద్య కనల్ప ధామంబునా
మేలైన, దలఁ తాజ్మహాలె సాక్షి!
వస్తునిర్మాతృ ప్రశస్తసీమ యనంగ
భువన ప్రసిద్ధశాలువలె సాక్షి
కలిత దేశాభిమానంబు నిలయ మనఁగ
బ్రకటమైన స్వదేశ వర్తకమె సాక్షి
లోక విజ్ఞానమునకును బ్రోక యనఁగ
బ్రకృతి ముఖశాస్త్రి నిచయంబె ప్రబల సాక్షి.
కలిమి గాంచినావు కడుపెడు బిడ్డల
గాంచినావు గరిమ గాంచినావు
వీరమాతవగుచు, విఖ్యాతిఁగన్నారు
తక్కువేమి! నీకుఁ దల్లి! చెపుమ!

చం॥ కలములుఁ గాగితంబులును, గత్తులుఁ గత్తెరలున్ సిరాలు
వలువలు, నగ్గిపెట్టెలును, ల్యాంపులు, నూనెలు, సూదు లఁ
పలకలు, బలపముల్, సరిగబంతులు, గొడ్గులు, నింక
వలసిన నన్యదేశముల వారినె, వేడఁగనయ్యె! నయ్యయొ

★

నా భారతము
("పైడిపాటి")

కృష్ణతాదాత్మ్య సంకీర్తనములె, విన్పు
నవగళమ్మున యమునా స్రవంతి
శివ జటాజూటమ్ముఁ జిందిచిందులు ద్రొక్కు
కవి పాపహరము గంగా స్రవంతి
వలగొన్న మున్నీటి పన్నీటి జలకేళి
నవకమ్ము మీఱు కన్యాకుమారి !
తెలిమంచుతో నచ్చు తెలివిభాసించు
నత్యున్నతమ్ము హిమాలయమ్ము

నీతి నియమంపుఁ బండు వెన్నెలలఁ గాచి
సత్ప్రిభుండగు శ్రీరామచంద్రమూర్తి
గృహ గృహమ్మునఁ దానె శబ్దించు నెచట
శ్రుతి హితమ్ముగ, నట్టి భారతము నాది.

జనయిత్రీ

(మల్లాది రామచంద్రశాస్త్రి)

జయ జయ జయ భా
రత జనయిత్రి !

జయ జయ దివ్య
జ్ఞాన ప్రదాత్రి !

జయ జయ నిరుపమ
మహిమోపేతా !

జయ జయ జయ చిర
యశస్సమేతా ! ॥

అర్థ కామముల
నను శాసనమున

ధర్మ బద్ధమొన
రించిన సుకృతి

పురుషార్థ నిరూ
పణ విబుధ జగ

త్పూజ్యత గాంచిన
యశశ్చరిత్రీ ! ॥

అతులిత దివ్యా వేశ సంజనిత
విశ్వ శాంతి కాం క్షిత వచస్వినీ !
చతు రాశ్రమ జీవన విధాన ని
ర్దేశిత పథ దర్శిని తప స్వినీ !

ఇహాపర సమచిం తనమున వ్యక్తి వి
కాస మరయు జ్ఞా న స్రోత స్విని ।
సమహిత చి త్త మ్మున లోకమ్ముల
శ్రేయము గోరు మహా మన స్వినీ ! ॥

జాతీయ జండా

జాతీయ జండా (పతాకము)

ప్రతి జాతియొక్క సంస్కృతికి అనుగుణ్యముగా, ప్రత్యేక జండా ఉంటుంది. ఆ జండాకెంతో పుట్టు పూర్వోత్తరములుంటవి. 1916లో లక్నో జాతీయ మహా సభా సమావేశములో 'హోమురూల్' ఉద్యమ పతాకము (డాక్టరు. అనిబిసెంటు ఉద్యమము) ప్రప్రథమముగా యెగురవేసినారు.

1919లో పంజాబు జలంధర్ వాసి, వయో వృద్ధుడు. లాలాహంస రాజు, మన జాతీయ పతాకముపై, రాట్నం చిహ్నముండవలెనని చేసిన సూచనను పురస్కరించుకొని, గాంధీజీ బందరు ఆంధ్ర జాతీయ కళా శాల అధ్యాపకులు శ్రీ పింగళి వెంకయ్య పంతులుగారిని, నిరాడంబర త్రివర్ణ పతాకమును, సృష్టించుడని కోరగా, రాట్న చిహ్నముతోకూడిన త్రివర్ణ పతాకమును, వెంకయ్యగారు 1921లో చిత్రించి యిచ్చిరి. అవి సత్యాగ్రహోద్యమ ప్రారంభదినములు. అందలి మూడు రంగులు, భారత జాతీయ సమ్మేళనమునకు, ఐకమత్యమునకు సంకేతములు, 'హిందువులయెడ, యెఱ్ఱనై, ఇస్లామునందు పచ్చనై, తదితరులందున ధవళమై వెలుగొందేది మన జండా'- దేశము యొక్క ఆర్థిక దాస్య విమోచనకు చిహ్నము రాట్నము.

1923 మే 21వ తేదీని, నాగపూరులో జండా సత్యాగ్రహము ప్రారంభమైనది. ఆ సందర్భమున, సేట్ జమునాలాల్ బజాజ్ గారికి

రు. 3000/- లు జరిమానావేసి, దానిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వసూలు చేయుటకై ఆయన మోటారుకారు వేలమునకు పెట్టగా, యెవరు పాట పాడలేదు. దానిని పురస్కరించుకొని ప్రతి రాష్ట్రంనుంచి, జండా సత్యాగ్రహులు వేలకొలది ఉద్యమము సాగించారు. చివర దశలో వల్లభభాయి పటేలు నాయకత్వం క్రింద అది అఖిల భారత జాతీయోద్యమముగా పరిణమించి, జయప్రదమైనది. దానితో జాతీయ జండాకు ప్రత్యేక గౌరవ ప్రతిపత్తులు, ప్రాముఖ్యత లభించినవి.

1930లో సిక్కులు, జండా రంగులలో, తమ ప్రత్యేక రంగుకు స్థానంలేదని అలజడి లేవదీయగా, 1931 జూన్‌లో, ఒక ఉప సంఘము ఏర్పడి యీ జండా రంగుల ప్రాముఖ్యమును, వేఱుగా నిరూపించుచూ ఒక నివేదిక అందజేసింది. దానిని అఖిల భారత జాతీయ మహాసభ అంగీకరించింది. దాని వివరము లివి;

అదివరకున్న రంగులు, మత సంబంధమైన సంకేతాలు కలిగి ఉన్నాయి. వాటికి బదులు, కుంకుమ పువ్వు రంగు శౌర్యాన్ని, త్యాగ శీలాన్ని, ప్రతిబింబింపచేయుచున్నదని, ఆకుపచ్చ రంగు అకుంఠిత భక్తి విశ్వాసాలనూ, శూరత్వాన్నీ, (ఔదార్య భావాన్ని) చాటుచున్నదనీ, తెలుపు రంగు, శాంతి, సత్యం, అహింసలకు ప్రత్యక్షనిదర్శనమనీ, మధ్యనున్న రాట్నము ప్రజానీకముయొక్క స్వాతంత్ర్యాశయానికి చిహ్నముగాను, జెండా కొలత 3 రెట్లు పొడవు, రెండు రెట్లు వెడల్పుండవలెననీ-తీర్మానించిరి.

రాజ్యాంగ పరిషత్తు ఆమోదించిన స్వాతంత్ర్య భారత జాతీయ పతాకము:-

పతాకములో పూర్వమునుంచి యున్నట్టి రంగులనట్లేయుంచి, మధ్యనున్న చర్ఖా స్థానమున (సాంచీ జయ స్థంభములోని) అశోకుని

ధర్మ చక్రం నిర్ధారణ చేయబడింది. తదాది నేటివరకిదియే, మన భారత జాతీయ పతాకముగా నున్నది.

ప్రత్యేకత

1908 ఆగస్టు 18వ తేదీని, భారత నారీమణి శ్రీమతి మేడమ్ కామా, జర్మనీలో, స్టట్ ఘార్ట్ నగరంలో జరిగిన అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు కాన్ఫరెన్సులో, మన 'వందేమాతరం' జాతీయ జెండాను ప్రప్రథమముగా ప్రదర్శించిన యువతి.

ఝండా గాయన్

(శ్యాంలాల్ గుప్త పార్షద్)

విజయీ విశ్వ తిరంగా ప్యారా
ఝండా ఊఁచా రహే హమారా॥ ॥ఝ

సదా శక్తి బర్సానేవాలా
ప్రేమసుధా సర్సానేవాలా
వీరోంకో హర్షానే వాలా
మాతృ భూమికా తన మన సారా॥ ॥ఝ

స్వతంత్రతాకే-భీషణ రణమేఁ
లఖ్‌కర్ బఢే జోశ్ క్షణ క్షణ మేఁ
కాఁపే శత్రు దేఖ్‌కర్ మనమేఁ
మిటజావే భయ సంకట సారా ॥ఝ

ఇస్ ఝండేకే నీచే నిర్భయ
లేఁ స్వరాజ్య యహ అవిచల నిశ్చయ
బోలో, భారతమాతాకీ జయ్
స్వతంత్రతా హీ ధ్యేయ హమారా॥ ॥ఝ

ఇస్‌కీ శాన న జానే పావే
చాహే జాన భలే హీ జావే
విశ్వ విజయ కరకే దిఖలావే
తబ్ హోవే ప్రణ పూర్ణ హమారా॥ ॥ఝ

★

జాతీయ జండా

(బేహాగ్‌రాగం బ్యాండ్‌స్వరం ఏకతాళం)
('గురజాడ' 1922)

ఇదియే జాతీయ జండా।
జాతి। కిదియే ప్రాణము మాన ॥మిదియే॥

ఇదియే స్వారాజ్య ధ్వజము-నదుము ఫరంగీల హజము।
కదనమునకు దీనిబట్టి-కదలు శాంతి ప్రతిన బట్టి ॥ఇదియే॥

దేశ దాస్యము బాపు-దీన దరిద్రత బాపు
దేశ ద్రోహులమాపు-దీన, ప్రతాపము చూపు ॥ఇదియే॥

మతము లన్నిటికి, స-మ్మతము దీని క్రీడ
హితముకూడ శాంతి-యుతముగ పోరాడ ॥ఇదియే॥

హింధువులం దెఱ్ఱనై -ఇస్లాము మతమందు
పొందుగ పచ్చనై, యా-నందమును గూర్చు ॥నిదియే॥

ధవళమై, యితర-మతమ్ములకై వెలుగు
అవిరళ భాగ్య భో-గ్యములనీయ గలుగు ॥నిదియే॥

కోట్ల ధనము జనము-కొట్టి పొట్టను బెట్టు
కాటకములనెట్టు-రాట్నము గలట్టి ॥దిదియే॥

ఝండా గాయన్

(శ్యాంలాల్‌గుప్త పార్షద్)

విజయీ విశ్వ తిరంగా ప్యారా
ఝండా ఊంచా రహే హమారా॥ ॥ఝండా॥

సదా శక్తి బర్సానేవాలా
ప్రేమసుధా సర్సానేవాలా
వీరోంకో హర్షానే వాలా
మాతృ భూమికా తన మన సారా॥ ॥ఝండా॥

స్వతంత్రతాకే-భీషణ రణమేఁ
లఖ్‌కర్ బఢే జోశ్ క్షణ క్షణమేఁ
కాఁపే శత్రు దేఖ్‌కర్ మనమేఁ
మిటజావే భయ సంకట సారా ॥ఝండా

ఇస్ ఝండేకే నీచే నిర్భయ
లేఁ స్వరాజ్య యహ అవిచల నిశ్చయ
బోలో, భారతమాతాకీ జయ్
స్వతంత్రతా హీ ధ్యేయ హమారా॥ ॥ఝండ

ఇస్‌కీ శాన న జానే పావే
చాహే జాన భలే హీ జావే
విశ్వ విజయ కరకే దిఖలావే
తబ్ హోవే ప్రణ పూర్ణ హమారా॥ ॥ఝం

★

జాతీయ జండా

(బేహాగ్‌రాగం బ్యాండ్‌స్వరం ఏకతాళం)
('గురజాడ' 1922)

ఇదియే జాతీయ జండా।
జాతి। కిదియే ప్రాణము మాన ॥మిదియే॥

ఇదియే స్వరాజ్య ధ్వజము-నదుము ఫరంగీల హజము।
కదనమునకు దీనిబట్టి-కదలు శాంతి ప్రతిన బట్టి ॥ఇదియే॥

దేశ దాస్యము బాపు-దీన దరిద్రత బాపు
దేశ ద్రోహులమాపు-దీన, ప్రతాపము చూపు ॥ఇదియే॥

మతము లన్నిటికి, స-మ్మతము దీని క్రీడ
హితముకూడ శాంతి-యుతముగ పోరాడ ॥ఇదియే॥

హింధువులం దెఱ్ఱనై-ఇస్లాము మతమందు
హొందుగ పచ్చనై, యా-నందమును గూర్చ ॥నిదియే॥

ధవళమై, యితర-మతమ్ములకై వెలుగు
అవిరళ భాగ్య భో-గ్యములనీయ గలుగు ॥నిదియే॥

కోట్ల ధనము జనము-కొట్టి పోట్టను బెట్టు
కాటకములనెట్టు-రాట్నము గలట్టి ॥దిదియే॥

భారత జాతీయ-వీర రక్త మోడ్చి
చేరి నిర్మించు-స్వ-రాజ్య సౌధము దాల్చు ॥నిదియే॥

భారతదేశము, స్వపరి-పాలన గలదని నమ్ము
నిరుపమానమైన కీర్తి-నిండి వెలుగు నిజమ్ము ॥మిదియే॥

జండా

(దామోజీ)

ండాంతరముల ఖ్యాతి గాంచి-జయము గూర్చెడి జండా।- ప్ర
ండమైన పరాయి పాలన-పారద్రోలే ప్రజల యండా॥

ందువులయెడ యెర్రనై-ఇస్లాము నందును పచ్చనై
ందితర మతముల ధర్మమందున ధవళమై వెలిగేటి జండా ॥ఖండా॥

ండుగా స్వేచ్ఛ నొసంగ-దండియైన రాట్న చక్రము
ండుగా ధరియించినట్టి-నిరుపమాన జండా॥ ॥ఖండా॥

ంచుకైన హింసలేక-ఇలను పశుబల మింత లేక
ంచలింపక ధర్మరణమున-స్వరాజ్య మొసగు జండా ॥ఖండా॥

ిందుగా నాగాపురమున- కందరికి నాహ్వానమంపి
ందలాదిగ చెఱకంపి- బందె భయము బాపిన జండా॥

ఖండాంతరముల ఖ్యాతిగాంచి॥

భారత జాతీయ-వీర రక్త మోడ్చి
చేరి నిర్మించు-స్వ-రాజ్య సౌధము దాల్చు ॥నిదియే॥

భారతదేశము, స్వపరి-పాలన గలదని నమ్మ
నిరుపమానమైన కీర్తి-నిండి వెలుగు నిజమ్మ ॥మిదియే॥

卐

జండా

(దామోజీ)

ఖండాంతరముల ఖ్యాతి గాంచి-జయము గూర్చెడి జండా।- ప్ర
చండమైన పరాయి పాలన-పారద్రోలే ప్రజల యండా।।

హిందువులయెడ యెర్రనై-ఇస్లాము నందును పచ్చనై
జెందితర మతముల ధర్మమందున ధవళమై వెలిగేటి జండా ।।ఖండా।।

మెండుగా స్వేచ్ఛ నొసంగ-దండియైన రాట్న చక్రము
నిండుగా ధరియించినట్టి-నిరుపమాన జండా।। ।।ఖండా।।

ఇంచుకైన హింసలేక-ఇలను పశుబల మింత లేక
సంచలింపక ధర్మరణమున-స్వరాజ్య మొసగు జండా ।।ఖండా।।

పొందుగా నాగాపురమున- కందరికి నాహ్వానమంపి
వందలాదిగ చెఱకంపి- బందె భయము బాపిన జండా।।
ఖండాంతరముల ఖ్యాతిగాంచి।।

స్వాతంత్ర్య పతాక

(సుంకర సత్యానారాయణ)

ఎగురవే వినువీధి-ఎగురవే జండా
శాంతి మాతగ నేడు-జాతీయ జండా
యుగ యుగంబుల జగతి నెగురవే జండా
సౌఖ్య ప్రదాతగా స్వాతంత్ర్య జండా॥

భారతీయుల మహా పోరాట ఫలితమా
వీరయోధుల రక్త ధారలకు చిహ్నమా
శాంతి మాత అశోక ధర్మ చక్రము దాల్చి
శాంతి విల స్థాపించ నరుదెంచితివి నీవు॥

పెను తుపానుల వెన్ని పెనవేసుకొన్న
దనుజులందరుగూడి, నినుదింపకున్న
కన భారతీయుండు పడిపోవు దనుక
గగనాన ధ్రువ తార కరణి నిల్చెదవు ॥ఎగురవే॥

జాతీయపతాకోద్ధరణము

(శిష్టా వెంకటసుబ్బయ్యా)

కం. జాతీయ పతాకోత్సవ
జాత కుతూహల సముద్ర సలిల తరంగ
వ్రాతోన్నత డోలావళి
నాతత గతి నూఁగు కంటె నధికముగలదే ?

గీ. ఖండ ఖండాంతరంబులఁ గ్రాలుచుండు
మేలి టెక్కెంబు లందెల్ల మేటి యగుచు
భరతమాతకు మణి మయాభరణ మగుచు
దనరుగాత! జాతీయ పతాక యెపుడు.

సీ. అఖిల మతమ్ముల కైకమత్యముఁ గూర్చి
యింపు నింపుచు నుండు నీ పతాక
అన్ని వర్ణంబుల కమరు గమ్యస్థాన
మేకమే యని చూపు నీ పతాక
భారత స్వాతంత్ర్య భాగ్యమంతయు దీన
నెస లారునని చూపు నీ పతాక
గాంధి దేవునిచేతఁ గ్రాలు సుదర్శన
మిద్దియే యని చూపు నీ పతాక

గీ. శత్రు రాజుల గుండియల్ ఝల్లుమనగ
దేశ దేశంబులందునఁ దేజరిల్లి
బాల గంగాధర ప్రభా భాసి యగుచు
నెగురు నా చంద్రతారమై యీ పతాక।

జాతీయ జండా

మోహనరాగం ఆదితాళం 1930

("గురజాడ")

జండా! జయ జయ భారత-పూర్ణ స్వరాజ్య జండా॥

దండిగ ముప్పది-రెండుకోట్ల జను-
లండజేరి కొలు-వుండగ వెల్గెడి జండా॥

ముక్కా-కల నారితేరినారు
చిక్క-నీయ రరి కరముల వీరు
లెక్క-సేయ రరివర్గము విసరు
యుక్కు గుండ్లుకెద-నిత్తు రెదుర్తురు జండా॥

నిరంకుశత, ధి-క్క-రించి, వంచి
పరాధీనతా పాశము ద్రెంచి
విరాస స్వేచ్ఛా-పథి చరించి
స్వరాజ్య మందిర-మలంకరించు జండా॥

ఆర్య సమ్మతము లైన సాహ సౌ
దార్య గుణమ్ముల-హరిత వర్ణమై
నైర్మల్య శాంతి, స-త్యముల ధవళమై
ధైర్య త్యాగము-లకు కేసరియా జండా॥

పెను దారిద్ర్యము-బాపగ దీన
జనశరణ్య-వజ్రాయుధమైన
అనాదియై, కా-మధేనువైన
ఘన వర్ణిని, రాట్న లక్ష్మి గల్గిన జండా॥

త్రివర్ణ యుతయై-త్రిభువన హితయై
దివిజస్తుతయై-తేజోయుతయై
భువిఁబవిత్రయై-ముక్తిదాత్రియై
కవిజన నుతయై కననగు జాతీయ జండా॥

సత్యాహింసా-సాధనములగొని
సత్యాగ్రహ కవ-చము, మెయిబూని
సత్యప్రేమ సుసరణుల శాంతిని
నిత్యము తిరముగ నిల్పి, నిల్తు, రని జండా॥

కాయము బుద్బుద-ప్రాయము, హేయము
ధ్యేయము మాకు సం, పూర్ణ స్వరాజ్యము
పాయని యశము-జగాన నింపెదము.
నీ యాజ్ఞల శిరసా వహించెదము జండా॥

జండా। జయ జయ భారత-పూర్ణ స్వరాజ్య జండా

జాతీయ జండా 1940

("గురజాడ")

జండా యెత్తర – జాతికి ముక్తిర
నిండగు శక్తిర–నిల్వర కీర్తిర... జండా యెత్తర॥

దండిగ వైరులు–గుండులు ప్రేల్చిన
చెండుచు, నెత్తురు–కండలు రాల్చిన... జండా॥

ప్రాణమొండె, యభి–మాన మొండె, మన
ప్రాణములైనన్–బలి యొసంగి, మన...

జండా యెత్తర! జాతికి ముక్తిర॥

—:o:—

జాతీయ పతాకం

(గౌతమీకోకిల 'వేదుల')

పవిత్ర భారత సవిత్రి కోహో
స్వతంత్రోత్సవం సాగింది
లాల్‌ఖిల్లాపై అశోక చక్రపు
త్రివర్ణ కేతన మెగిరింది — పవిత్ర॥

మతం తలవక గతం తడవక
ద్వేషం రోషం సకలం మరచి
స్వతంత్ర భారత జయ పతాకను
సోదరులారా! మ్రొక్కండి — పవిత్ర॥

నెత్తురు లోడ్చిన సత్తువ లూడ్చిన
పిశాచదాస్యం నశించిందని
ప్రపంచమంతా ప్రతిధ్వనింపగ
స్వతంత్ర శంఖాలూదండి — పవిత్ర॥

పోరుల మ్రందిన కారల కుందిన
స్వతంత్రయోధుల స్మరించుకొంటూ
ముదశ్రు తర్పణ హృదంబుజార్పణ
సోదరులారా! చేయండి — పవిత్ర॥

అమోఘ శక్తుల సమీకరించుక
సమస్త భారత సమైక్య మెంచుక
హిమాద్రి మొదలు కుమారి వరకు
భారత విజయం పాడండి॥ పవిత్ర॥

(1947 ఆగష్టు 15 రాత్రి 12 గంటలకు పేరూరులో చదివి:

卐

భారత పతాకము

జయ జయ భారత జాతి పతాకమ
నిత్య జీవికై నెగడు పతాకమ జయ జయ॥

రంగ భేద మేర్పడుట తెలిసికొని-రంగులు కలిపెడి రాట్న పతాకమ
భిన్న లక్ష్యముల భిన్న పడకుడని-ఏక లక్ష్యమేర్పరచు పతాకమ
కాయకష్టము-కష్ట సహిష్ణుత-తగునని తెల్పు-యా ధర్మపతాకమ
సర్వ ప్రాణులను_సమముగ జూచెడి-శాంతి సమరమున సాగు పతాకమ
సత్యమహింసా స్వాతంత్ర్యంబుల సారరూపమగు శాంతి పతాకమ
భారతీయులకు-ప్రాణాధారమౌ-ఖాదీ పతాకమ కాంగ్రెసు పతాకమ
జయ జయ॥

జాతీయపతాకము

("బసవరాజు")

పతాకోత్సవము సేయండీ
స్వతంత్ర భారత-జాతి చిహ్నమౌ॥ పతాకోత్సవము సేయండీ॥

కొత్త వన్నెలూ-కొత్త చిన్నెలూ
కొత్తజీవమూ-కొమరొప్పంగా
నూతన భారత-జాతికి భువిలో
ఖ్యాతి విజయము-కలగాలంటూ॥ పతాకోత్సవము॥

వీరకేసరుల యెఱ్ఱని రంగూ-దేశ సేవకుల తెల్లని రంగు
భక్తుల పాలిటి పచ్చని రంగూ-బీదల పాలిటి రాట్నము మెరసే॥
పతాకోత్సవము॥

అన్ని మతాలకు-అన్ని తెగలకు-ఆశ్రయ మీజండా ఒకటేనోయ్
ప్రాణము పోతే పోనీ జండా-మానము మాత్రము మంట గలపక॥

పతాకోత్సవము సేయండీ॥

—)o(—

జాతీయపతాకము

("గురజాడ")

మ. అదె ఢిల్లీ పుర కోటలో నడుమ, సౌధాగ్రంబునన్ స్వేచ్ఛయై
కదలెన్ దివ్య సుదర్శనంబనగ, చక్రం బొండు బాసిల్లన
య్యదె, జాతీయ పతాక యెల్లరున్, జోహారుల్ సమర్పింపగా
సుదినం బియ్యది, చేరరండు, తరియించున్ జన్మ లీనాటితో,

—:o:—

జండా

("గురజాడ")

చే యెగురవేయరా-జాతీయ జండా
హాయిగా స్వాతంత్ర్య-వాయువు లోన।

దీనికై గద మహా—ధీరులు వీరులు
ప్రాణ ధనమ్ములు—బలి ఇచ్చినారు చేయెగుర॥

స్వాతంత్ర్య జాతి కిది-చక్కని వెలుగు
జాతిపేరు జగాన-స్థాపింప గలుగు చేయెగుర॥

దీనికై గద దేశ—దేశముల బోరి
మానమ్ము నిల్పి, సరి-మానవులైరి చేయెగుర॥

దండి యశోకుని-ధర్మ చక్రాన
నిండుగా వెల్గేటి-నీ జాతి జండా చేయెగుర వేయరా॥

—(o)—

నమస్తే! హైందవ పతాకమా!

నమస్తే! హైందవ పతాకమా! సుశ్లోకమా ।నమస్తే।
సమస్త లోక శాంతి సత్యసధర్మ సంస్థాపకమా ॥ నమస్తే॥
ఆనంద దాయినీ-ఆకాశ విహారిణీ ॥ నమస్తే॥
దీన జనోద్ధారిణీ। పరపాలన నిర్మూలినీ ॥ నమస్తే॥
భారత మహా ప్రతాప-త్రైవర్ణ స్వరూపిణీ॥ నమస్తే। హైందవ
పతాకమా॥

దేశీయపతాకంబిదె! పురవాసులార!

దేశీయ పతాకంబిదె పురవాసులారా! గాంధీ పతాకంబిదె॥
పురవాసులారా।
హిందూ మహమ్మదీయ సిక్ క్రైస్తు జైన బౌద్ధ మతముల చిహ్నం
బిదె పురవాసులారా।
దాసు నెహ్రూ రాయి ఆలీ సోదరులచే పూజలొందెనుగా యీ ధ్వజము
॥పూజలొందెనుగా॥
జగమున నిప్పుడున్న జనులలో శ్రేష్ఠుడైన-గాంధీ మహాత్మునిచే
స్థాపితంబు॥ దేశీయ
పనులెల్ల గట్టిపెట్టి చనుదెండు దేశభక్తి-మనమున నుంచివేగా-
పురవాసులారా ॥దేశీయ॥

జండా! నవభారతవీర కుమారవందిత॥

జండా! నవభారత వీర కుమార వందిత। జండా॥

ఖండిత వైరి నికర ప్రియకర-అఖండ ఖండనా శశాంక మండనా

జండా॥

పావన స్వేచ్ఛా ప్రవిమలపద సం-చారిణి, తారిణి, ఆర్త విదారిణి

జండా॥

తరుణ భారత అరుణరాగోజ్జ్వల-ఐక్య భరణా శాంత వితరణా జండా॥

జయ జయ భారత భాగ్య పతాకా జయహే దివ్య నవోదయ రేఖా

జండా॥

—)(—

జయ ధ్వజం

(వానమామలై వరదాచార్యులు)

అదిగో మన జయధ్వజం అదుగదుగో భద్రగజం
నడిపించునదో జయమొందని నవయువ సోదరవ్రజం॥

పొండీ ఎత్తండి సురల్ పూలుగురియ జయధ్వజం
దండోరావేయ నదో తరలుచుండె భద్రగజం॥

ఇదియే మన జయధ్వజం ఇది మన యాత్మల తేజం
ఇదియే మన జాతి నిజం ఇది భారత సురభూజం॥

భారతీయ సమైక్యతకు మారురూప మీధ్వజమ్మ
నూరుకోట్ల కరములొకటిగా రూపొందిన భుజమ్మ।

నలుబదారుకోట్ల ప్రజల నగవుపూల నొల్క-వోయి
పలుమతాల మన స్వేచ్ఛా-భావ పటము నెగురవేయి॥

సౌభాగ్యవతీ స్వేచ్ఛా జననీ హృదయ సరోజము
శ్రీభారత జనయిత్రీ శీర్షమకుట మణిస్రజము॥

ఆ ధ్వజమును తమి గాంచుడు-అతి భక్తిని తలవంచుడు
ప్రాంజలినిడి తనుధన హృత్ప్రాణమ్ముల నర్పించుడు॥

అదె మన తలపై తురాయి-అద్దె జాతికి జీవగఱ్ఱ
ఆచంద్రార్కము దానికె-యంకిత మీ జాతికుఱ్ఱ॥

అదిగో మన జయధ్వజం॥

—o—

జాతీయ జండా

("గురజాడ")

విహరింపనిమ్మా! —విహరింపనిమ్మా!
స్వాతంత్ర్య విను వీధి-జాతీయజండా॥విహరింపనిమ్మా॥

విశ్వవిఖ్యాతిగా-విజయ నాదాలతో
విశ్వమోహనముగా-వెలసిన జండా
వీర భారత జాతి-వెలిగిన జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

మూడు రంగులతోడి-ముచ్చటగూడి
తోడు నీడయి ధర్మ-చక్రమ్ము గూడి
క్రీడించు నీయండ-ప్రియమైన జండా॥విహరింపనిమ్మా॥

వీరుల రక్తమ్ము-ధారవోసి, యరి
వీరులనోడించి-పేర్గొన్న జండా
భారత వీరుల-జాతీయ జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

సాహస త్యాగాలు-శాంతి సత్యాలు
ఆత్మ విశ్వాసాలు-ఔదార్య భావాలు
చక్కగా పాలించు-జాతీయ జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

సేతు శీతాచల-స్థిర భరత జాతి
ఖ్యాతినిల్పిన యట్టి-జాతీయ జండా
స్వాతంత్ర్య భారత-జాతీయ జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

—)(—

జాతీయ జండా

(“గురజాడ”)

ఆడనీరా! యెగిరి–ఆడనీరా! విప్పి
హాయిగా, భారత–జాతీయ జండా॥ ఆడనీరా।

మబ్బు మసకలేని–మంచి మార్గాన
తబ్బిబ్బులేని, స్వాతంత్ర్య పీఠాన॥ ఆడనీరా॥

పరజాతి చేతి, లో–పల జిక్కి నలిగి
మరల విచ్చలవిడి–మసలగా, గలిగె॥ ఆడనీరా॥

వీరాధి వీరుల–వేడి నెత్తురులపై
విజయ స్తంభాలపై–వెలసిన జండా॥ ఆడనీరా॥

ధర్మ చక్రముతోడ–ధైర్యంపు నీడ
తా త్రివర్ణంబయి–తాండవించే జండా॥ ఆడనీరా॥

సాహస త్యాగాలు–శాంతి సత్యాలు
ఆత్మ విశ్వాసాలు—ఔదార్య భావాలు॥ ఆడనీరా॥

ఈడుగా, జోడుగా–తోడిదేశాలలో
కూడి ముచ్చటలతో–క్రీడించు జండా॥ ఆడనీరా॥

సేతు సీతాచల–స్థిర భరత జాతి
ఖ్యాతి నిల్పిన మన–జాతీయ జండా॥ ఆడనీరా॥

...)(...

స్వారాజ్యజండా

(శృంగవరపు శ్రీనివాసాచార్యులు)

ఎత్తండి స్వరాజ్య జండా। జండా
నెత్తండి ధైర్యము నిండ। నింక
స్వరాజ్య జయమును। సంధింతుమనుచును॥ ఎత్తండి॥

మూడు రంగుల జండ-ముద్దులొల్కెడి జండ
మునుకొని మనమున-యుండ-దాని
విడచిన మనకేది యండ-వట్టి
యెండమావులె చెంతనుండ-కుక్షి
నిండునె నద్దాని నిండ-గాన
తిండికి తలదాచి యుండుటకై యిక॥ ఎత్తండి॥

జాతి భేదములెంచి-యైకమత్యము వీడి
నీతి బాహ్యము బొందకండి। కుపక్ష
వాదముతో నుండకండి। సంఘ
భేదముల నెంచకండి। గాంధి
యాదర్శముల నెంచి। యేకభావముగాంచి॥ ఎత్తండి॥

ఉప్పుపై పెనుదాడి-యొప్పుగ గాలించి
విప్లవ మొనరించినాడు। గాంధి

కప్పము లరికట్టినాడు। ఖద్ద
రొప్పుగ కట్టమన్నాడు త్రాగు
డొప్పమి మానుమన్నాడు। రాట్న
మెప్పుడు ద్రిప్పమన్నాడు। తాను
చెప్పిన చొప్పున, తప్పకు మీరంత॥ ఎత్తండి॥

చల్లని మావాడ-పల్లి వెంకటేశు
కళ్యాణ సమయమ్మునందు-లాఠీ
ఫెళ్ళున మరి బస్సులందు-బహు
కల్లరి పోలీసులందు-మరి
అల్లరిగావించి యందు-పంచ
ముల్లార రండని-మూర్ఖత జూపిరి॥ ఎత్తండి॥

లా ఆర్డరంచును లాఠీ ఛేణీవేసి
లాటీలతో తిరిగినారు। వట్టి
బూటకముల బన్నినారు। యుద్ధ
నాటకములు జూపినారు। జనుల
తూటాలతో గాల్చినారు। యంత
నిరాయుధుల బట్టి-నెట్టిరి-కొట్టిరి॥ ఎత్తండి స్వరాజ్య ॥

...)o(...

తిలక్ నిర్యాణము

గుణలుబ్ధ హైందవ కోటుల కెవని నా
మమ్ము, త్ర్యక్షరమగు మంత్ర ర
మాత్మ సమున్నతి యౌదార్యములె వాని
కుగ్గుతో బెట్టిన యురుగుణముల
చాతుర్యమతులైన సామ్రాజ్య పతుల కీ
యనఘు సాహసము, భయావహ

సకల జన మిత్రుడును, కర్మసాక్షి, లో
బాంధవుడు, జగచ్చక్షువు, పరమదుఃఖ
నిరత నిర్మగ్న ధరణీ సంతరణ తరణి
యైన తిలక ప్రభాకరు డస్తమించె॥

సీ. నిఖిలలోకాభి వందిత పాదుడైన పా
కారి మంత్రిత్వము గోరినావ।
దేవతాగురు పదస్థిత బృహస్పతి తోడ
ధర్మవాదము నేయదలచినావ।
సనకాది దేవతా సంయమీంద్రులకు గీ
తారహస్యము దెల్ప దరలినా
నీవు నాటిన మొక్క నిలుపుట కమృతమ్ము
నార్జింప దివమున కరిగినావ!

స్వర్గమున కన్న గొప్పది జన్మభూమి
యనెడు నీవు స్వరాజ్య లక్ష్మిని ద్యజి
యల్ల స్వారాజ్యమేలంగ నరిగి తేని
యనుచితంబంచు జెప్ప సాహసము

ఉ. దేశహితైషులార! సముదీరిత కర్మధురీణులార! యా
వేశము మీఱ, శ్రీ తిలక ధీరుఁడు, నాటిన కర్మ వృక్షమున్
బేశల మూలమున్గునయ విస్తృత వాతమునుండి కాచుచున్
నాశములేని శాంతిని బొనర్చుడి యాతని యంతరాత్మకున్॥

(తిలక్ నిర్యాణ దినము 31–8–1920 వానపాములు.)

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ నిర్యాణము

("జగన్నాథదాసు")

"చింతిలకమ్మా!- మన శ్రీరాముని కొంకు మది:

పల్లవి. శోకింపకుమా। జననీ! మా సోదరుడు, మహాత్మ
శోకింప

లోకమాన్య నిర్యాణము-లోపము మదితలపకమా
ప్రాకటముగ నతడిపుడీ-లోకమంత నిండియుండె
॥శ

హిందు జనులు పందలనుచు-డెందమునను గుంద
ముందు శుభములొసగుట, కా-నందమూర్తి గా
॥శోకింప

శాంతి పొందుమా లోకమాన్య

శాంతి పొందుమా! మహారాజ! ఆత్మ శాంతిపొందుమా!
దేహ మనిత్యమని-దేశము కొరకయి
బాధ్యలు పడిన-బాల గంగాధరుని! ఆత్మ ॥శాంతిపొందుమా॥

కారాగృహములు-కైలాసముగ గడపి
గీతా రహస్యము తెలిపి-కీర్తిగాంచినమూర్తి ఆత్మ॥శాంతి॥

చరమదశయనక-జనుల బ్రోచుకొరకు
జని బ్రిటీషు తావులందు-జయముగన్న తండ్రి ఆత్మ ॥శాంతి॥

నీదు తేజము నిలుప దలచి నాడు
గాంధి కర్పణజేసి-కాయము బాసిన ఆత్మ॥ శాంతి పొందుమా,

మహారాజ। ఆత్మ। శాంతి పొందుమా।

卐

పాంచాలి పరాభవము

పాంచాల కేసరి

('కవి పాదుషా' పువ్వాడ శేషగిరిరావు)

'లాటీ దెబ్బల పోటులన్ మడిసితే లాలాజి! నీ' వంచు నా
రాటంబున్ బడు తల్లిజాడఁ గనుఁగో రారాపులై అంపపున్
గాటంపుఁ దెగకోఁతలై హృదయమున్ గాటించు, సామ్రాజ్యమున్
గోటన్ మీటఁగ జాలు శక్తియుతునిన్ గోల్పోతె! పాంచాలికా!

ధూమ శకటాన సైమను దొరకు నెదుట
నల్లసిడములఁ గొని మును నడచి నిలుచు
లజపతి యురమ్ము బడితె వక్షమ్ము పట్టెఁ
దోడి పంచాననమ్ములు తూఁగి యూఁగ॥

పోటు మొనగాంధ్రుడు దొరలపై బొడిచి నడవ
శాంతమూర్తి లజ్పతి కండ్లు సాఁచి యూఁచి
వలదు వలదంచు కనుసన్న మలఁచె బళిర!
జ్ఞానమున్న యెదిరికి లజ్జాకరమ్ము!

వనిత పాంచాలి కట్టు వల్వఁలను నూడ్వ
భీమన గదాప్రహార మూఁపిన దదేది?

భీమ నేత్రాంత బడబాగ్ని ధూమ పరివృ
తోజ్జ్వల జ్వాల లార్పిన యుదధి యేది?

ధర్మజుని కండ్ల తుదల శాంతమ్మె! కాని
యెవరివో యెప్పటి వాగఁ బ్రాఁతవడె మనకుఁ
గ్రొత్త పఱచి లాలాజి మెఱుంగు వెట్టె
జ్ఞానమున్న యెదిరికి లజ్జాకరమ్మె!

పాంచాల వీరులు పదను వెట్టిన కత్తి, మొనలెల్లఁ దళతళ మనియెనేని
పాంచాల కేసరుల్ పనివడి తమ కోర, మీసాల నొకచుట్టు మెలిపిరేని
పాంచాలయోధ సంప్రార్థన కీవు కన్, బొమ లూఁచు పుణ్యాన బోయితేని
పాంచాల హరిరాజి పాథోధి యలవోలె, నడతెంచి యొకమారు కడిగెనేని

ఆంగలేయాళి కాదు దిగంత దంతు
లైనఁ బాంచాల సింహాల నాఁపగలవె!
మోటు లాటీల నీ ఱొమ్ము మోఁదినపుడు
శాంత మూనితిగాని పాంచాల సింహ!

పాంచాలము

ముఖారిరాగం

("గరిమెళ్ల")

పల్లవి. కంట గుడ్డను బెట్టి-కర్ణాన వేలెట్టి-వింటావటర। ఓరయ్యా।
ముందర। రింటిలో జరిగిన చర్య ॥కంట॥

మొన్న మొన్న నెసుమ్మా-మూడు సంద్రాల్దాటి-వారు
శత్రుల గెలిచొచ్చినారు-పాం-చాల దేశములోని వారు
సత్యాగ్రహమని-సర్వేశు బూజింప-కత్తితో, తెగ నరికినారు-
అయ్యో। కటిక దెందపు తెల్ల వారు ॥కంట॥

బడి పిల్లల నెల్ల-పది క్రోసులగు దవ్వు-పరుగెత్తమనిచెప్పినారు
పరవకున్నను బాదినారు-అగ్గి గుళ్ళకు బెట్టి-అదనకు వెయి
మంది-అశువులనిట్టె యార్పేరు-వారి-యుసురులనెట్టు లోర్చారో
॥కంట॥

కట్టుగుడ్డల విప్పి-కచబంధముల రొప్పి-ఇట్టట్టులుగ జేసినారు-
మన-చిట్టి కన్నెలను-సరకారు...
ఇట్టు లెందుకు జేసిరనుచును-గట్టిగ నిది తగదటంచును
పట్టి యడిగిన పెదవులను-ని-ట్టట్టు మెదపగ యూరకొనిరట॥కంట॥

వారుచేసిన యట్టి-వరుసల వర్ణింప-నోరేమినాకు నాడదుర-
మన-గౌరవంబే కూల్చి రౌర।
బారిషరుల నోళ్ళబట్టి-యుచ్చలుపోసి, నీరజముఖుల-వ-స్త్రం
బయ
లుదీసి దారిపోయెడి వారినెల్లను-నోరగిలి కడుపులను [illegible]
ధీరులను తమ కేతనమ్ము-దేశకు దండము పెట్టజేసిరి ॥[illegible]॥

వింతలలో వింత వినరా! దీని-మంతన మందుంచుకొనరా
పంతముతో మన-పెద్ద లెల్లరు గూడి-పార్లమెంటునుజేరి-
పదముల బడివేడ। మాంసభుక్కులు-పాప చరితులు-
ధ్వంస నిశ్చయులైనవారు-ప్రశంసించి వారల నెల్లరను ప
న్నించి, మనలను డించిరంట ॥కంట॥

అట్టి వారలతోడ-మనకు-ముం-దెట్టి సంబంధమెందులకు-
కత్తి బలము నణచె ననుచును-చిత్తవృత్తియె గొప్పదను[illegible]
మత్తులెల్లను వీడుడనుచును-మొత్తు వాదముగా మట[illegible]
చెప్పరా।-నీ కన్నులిటపై-విప్పరా! ఆ ప్రభుత నింతట-
త్రిప్పరా! లేకున్న-నీకగు ముప్పురా! మాయప్ప యిప్పుడె
॥

దేవుడిట్టులను చెప్పేడు-నీవు-దీనిని బాగుగ నెంచి చూడు
భావుకజ్ఞులు-పండితాఢ్యులు-వేవిధంబుల దేశభక్తులు
ఆవురావురు మనుచు నేడ్చెడి-అమ్మ మొరల సహింప[illegible]
పట్టితిరి ఘన దీక్ష-వారికి-నెట్టి సాయము చేయమని-
ని-న్నట్టు వేడిరి, యింక జాలము-కాట్టివేగముట్ట సాయము
కంట గుడ్డనుబెట్టి-కర్ణానవేలెట్టి వింటా వటర। వోరలూ

★

హిందు మాతానురా!

"రాముభార్యానురా! రావణవినుర" వలె

(కొండపల్లి జగన్నాథదాసు)

పల్లవి॥ హిందుమాతానురా। డయ్యరు। వినర లోకమాతానురా।
హీనుడ। వినుర! దేశమాతానురా॥

నా డబ్బు తిని నీవు-నా బిడ్డలను జంప
చేతులెట్లాడెర। నీతి లేనివాడ ॥హిందు॥

డయ్యరసురుడ వీవు-దయ యెట్లు కలుగును
దనుజ భావమెనీకు-ధర్మమాయెనటర ॥హిందు॥

పంజాబు బిడ్డలను—పలువధల గావించి
బ్రతుక దలిచితివటర!-బ్రహ్మకల్పముదాక ॥హిందు॥

మానవతుల కయ్యో!-మాన భంగముజేసి
మానహీనుడ వగుచు-మనియెదవెన్నాళ్ళు ॥హిందు॥

గాంధి కొమరుఁడు, నన్ను-గావగ బుట్టెను
నా ఋణము దీర్చెదు—నా తండ్రి యతడేరా ॥హిందుమాతానురా॥

వారుచేసిన యట్టి-వరుసల వర్ణింప-నోరేమినాకు నాడదుర-
మన-గౌరవంబే కూల్చి రౌర।
బారిషరుల నోళ్ళుబట్టి-యుచ్చలుపోసి, నీరజముఖుల-వ-న్నెల
బయ్యట
లుడిసి దారిపోయెడి వారినెల్లను-నోరగిలి కడుపులను బ్రాకగ
ధీరులను తమ కేతనమ్ము-దెసకు దండము పెట్టజేసిరి ॥కంట॥

వింతలలో వింత వినరా! దీని-మంతన మందుంచుకొనరా
పంతముతో మన-పెద్ద లెల్లరు గూడి-పార్ల మెంటును జేరి-
పదముల బడివేడ। మాంసభుక్కులు-పాపపు చరితులు-
ధ్వంస నిశ్చయులైనవారు-ప్రశంసించి వారల నెల్లరను మ-
న్నించి, మనలను డించిరంట ॥కంట॥

అట్టి వారలతోడ-మనకు-ముం-దెట్టి సంబంధమెందులకు-
కత్తి బలము నణచె ననుచును-చిత్తవృత్తియె గొప్పదనుచును-
మత్తు లెల్లను వీడుడనుచును-మొత్తు వాదముగా మటంచును
చెప్పరా।-నీ కన్నులిబపై-విప్పరా! ఆ ప్రభుత నింతట-
త్రిప్పరా! లేకున్న-నీకగు ముప్పరా! మాయప్ప యిప్పుడు
॥కంట॥

దేవుడిట్టులను చెప్పేడు-నీవు-దీనిని బాగుగ నెంచి చూడు-
భావుకజ్ఞులు-పండితాఢ్యులు-వేవిధంబుల దేశభక్తులు
ఆవురావురు మనుచు నేడ్చెడి-అమ్మ మొరల సహింపనేరక
పట్టితిరి ఘన దీక్ష-వారికి-నెట్టి సాయము చేయమని-
ని-న్నట్టు వేడిరి, యింక జాలము-కాట్టివేగముట్ట సాయము॥
కంట గుడ్డనుబెట్టి-కర్ణానవేలెట్టి వింటూ వటర। వోరయ్యో।

★

హిందు మాతానురా!

"రాముభార్యానురా! రావణవినుర"వలె

(కొండపల్లి జగన్నాథదాసు)

పల్లవి॥ హిందుమాతానురా। డయ్యరు। వినర లోకమాతానురా।
హీనుడ। వినుర! దేశమాతానురా॥

నా డబ్బు తిని నీవు-నా బిడ్డలను జంప
చేతులెట్లాడెర। నీతి లేనివాడ ॥హిందు॥

డయ్యరసురుడ నీవు-దయ యెట్లు కలుగును
దనుజ భావమెనీకు-ధర్మమా యెనటర ॥హిందు॥

పంజాబు బిడ్డలను—పలువధల గావించి
బ్రతుక దలిచితివటర!-బ్రహ్మకల్పముదాక ॥హిందు॥

మానవతుల కయ్యో!-మాన భంగముజేసి
మానహీనుడ వగుచు-మనియెదవెన్నాళ్ళు ॥హిందు॥

గాంధి కొమరుఁడు, నన్ను-గావగ బుట్టెను
నా ఋణము దీర్చెదు—నా తండ్రి యత దేరా ॥హిందుమాతానురా॥

కనుల నీరు కారునుగా

(బేహాగ్ రాగం చాపుతాళం)

పల్లవి॥ కనుల నీరు కారునుగా—కరుణలేక, యా—డయ్యరో నర్చి వధ వినిన ॥

రావణు మించిన-క్రూర రాక్షసుడు
రాణి వాసములు చెరచెనుగా
మానభంగ మొనర్చియు న్యాయనపరిచి-మనుజుల లెక్క కదా

జలియన్‌వాలా బాగున చచ్చిన-జనము లెక్క_లేదుకదా
అబలులు బాలకులెంద జీర్గికో-అసలే తెలియదుగా

మిడి మిడి యెండకు-కడుపడి నడుడని
బడి పిల్లల తెగ-బాదెనుగా।
ఒళ్ళు తెలియకే-యెన్నో చేసెను-
కళ్ళు గానకే తులువ ॥కనుల నీరు కారునుగా॥

రక్తాభిషేకము

("జలియన్‌వాలాబాగ్")

సీ. మల మల మాడ్చు, నుమ్మలి కంపుడెండలో
పసి కూనలను నిల్వబెంచినారు।
గుఱ్ఱాల దోలు పెన్‌గొరడాల దయమాని
ముద్దు కుఱ్ఱల జావమోదినారు।
ఘోరాలకోటి పొన్నూరు బోయినను, బ
ట్టించి కందులను బంధించినారు।
ఓర్వలేమింక మొఱ్ఱోయంచు వినక, ర
క్తాభిషేకమునంది యలరినారు॥

గీ॥ శక్తినంతయు జూపి, పంజాబునందు
నిండియా దొరతనము వారింక మీరు
గొడ్డువారుగాక, యనుంగు బిడ్డలున్న
మాన్పరారె సోదర్యావమాన భరము
పుణ్యగుణులార। భరతీ పుత్రులార॥

సీ॥ నిదురవో మీ ప్రక్క నొదిగిన మగల, మీ
రేల యావలకు బోనిచ్చినారు
మీ రైకలను చించి-పారవైచి పోలీసు
గమి పరీక్షించు, 'వక్షమ్ము'లగుచు

ముసుగులు బలవంతముగ నూడదీసి, మా
తోరారె। గ్రమ్మరనూర, ననుచు
కొలుదోయిని కాళ్ళ క్రిందగా జొప్పించి
చెవులు పట్టుకొనుండి యువిదలనుచు

గీ॥ పశుబలము జూపి, యవమాన పరచినారు
చలము వహియించి 'దొరలు' పంజాబు సతుల
మాన్పరారె! మీకింతేని మానమున్న
అక్క సెల్లెండ్ర నెవ్వగ నన్న లార॥

సీ॥ ఆడుగంటెనె స్వరాజ్యము బ్రతిష్ఠించిన
ఘన శివాజీనాటి కార్య దీక్ష
మ్రగ్గెనే! కంపినీ మదమడంచిన హైద
రాలి సాహెబు మహానంద దీప్తి
బెదరెనే! వైరినొంచిన మహా టిప్పుసు
ల్తాను నాటి యఖండ ధైర్య పటిమ
పారదే। మా శరీరారామసీమ, నా
నా సాహెబు మనః ప్రణాద శక్తి।

గీ॥ చెడెనె! ఝాన్సీ మహాలక్ష్మి శీలమహిమ
లేశమేని మగంటిమి లేదె మీకు
చెదర కీ యభాగ్య పిశాచి నదమరయ్య
శూరవరులార! భారత సూనులార॥

卐

పాంచాలి

("గురజాడ")

డైయరు రాక్షసుండటు హడావిడిగా చనుదెంచి, నోటికిన్
గూయగరాని, పెన్ మొఱటు కూతలఁ గూయుచు, మాన
హీనమున్
జేయగ సాహసించె, నవినీతుల నూరక నింక సైపఁగా
న్యాయమె? శక్తిగల్గిన యనాథుఁడమే! యిటు మిన్నకుండగన్.

ఒక పాంచాలిఁ బరా భవించుటను గాదో! మూల మట్టమ్ముగా
బెకలింపంబడెఁ గౌరవాన్వయ మిలన్ బేరైనలేకే, వినా
శకమున్గా కెటులుండు నక్కట! దురాశా దుర్మదాహం కృతిన్
బ్రకటింపన్ వెనుదీయ నేరని ప్రభుత్వక్రూర దుష్కృత్యముల్.

లంకన్ బుట్టినవారు, రాక్షసులుగారా యన్నటుల్ పుట్టి, ని
శ్శంకన్, దేశము ద్రోచు, నీ ధనపిశాచా గ్రస్తులా, వీరి కే
వంకన్, మాటల, నచ్చ చెప్పినను, లాభం బున్నె? వీరల్ వెసన్
జంతున్, గొంకును, లేక, యిల్వెడల, యత్నం బాచరింపందగున్.

ముక్కోణములపైన, నెక్కించి, బాలుర
బెత్తాల గొట్టి, చంపిన ఫలమ్మొ

'ఏలా యిల్లలుకంగ, పండుగగునోయీ! భీతి నీకేల! పాం
చాలీ దుస్సహశోక బాష్పకణ సంజాతాగ్నిలోనన్, మహాం
కాళుల్ రుద్రులు నుద్భవించెదరు లక్షల్ కోట్లు వేవేగ, పా
శాలన్ ద్రుంచి, స్వరాజ్యమున్ గొనెద,రిచ్చావర్తులైయందఱున్

మహాత్మా గాంధీ

మహాత్మునికి ప్రియమైన ప్రార్థన గీతములు

వైష్ణవ జనతో తేనే కహియే-జే పీడ పరాయీ జాణేరే,
పరదుఃఖే ఉపకార కరే తోయే మన అభిమాన న ఆణేరే॥

సకల లోకమా సహునే వందే నిందా న కరే కేనీరే,
వాచ కాఛ మన నిశ్చల రాఖే ధనధన జననీ తేనీరే ॥వైష్ణవ॥

సమ దృష్టినే తృష్ణా త్యాగీ పరస్త్రీ జేనే మాతరే
జిహ్వా థకీ అసత్య న బోలే పరధన నవఝూలే హాథరే॥వైష్ణవ॥

మోహ మాయా వ్యాపే నహి జేనే దృఢవైరాగ్య జేనా మనమారే
రామనామసూ(తాలీలా(ి-సకల తీరథ తేనా తనమా(రే॥వైష్ణవ॥

వణలోభీనే కపటరహితఛే-కామక్రోధ న వార్యారే,
భణే నరసైయో తేనుం దర్శన కరతా కుల ఏకోతేరతార్యారే॥
వైష్ణవ జనతో తేనేకహియే॥

రఘుపతి రాఘవ రాజారామ్-పతిత పావన సీతారామ్
ఈశ్వర అల్లా తేరేనామ్-సబ్‌కోసన్మతి దే భగవాన్॥
॥రఘుపతిరాఘవ॥

—)(—

అతడే వైష్ణవుడు

ధన్యాసిరాగం-ఆదితాళం

("దామోజీ")

ఇతరుల కష్టము లెవ్వండెఱుగునో! అతడే వైష్ణవుడు
సతతము పరులకు సాయము చేయుచు
గతి తానే యని-గరువము పడడో ॥అతడే॥

సకల లోకముల-సన్నుతి జేయును
అపనిందలచే-యపచారము చేయడో ॥అతడే॥

మనసున వాక్కున-నిశ్చలు డెవ్వడో! యోగ్యురాలాతని
కన్న జననియె॥
సర్వము సమముగ-నెవ్వండెంచునో-ఆశవీడి పరస్త్రీ-
మాతగ జూచునో॥
నాలుక ప్రీలిన-అసత్యము పల్కడో
పరధనములకై ప్రాకులాడడో ॥అతడే॥

మోహము మాయయు-మనమున నుండవొ
దృఢవైరాగ్యము-ధ్రువముగ కుదురునొ
రామనామమున-లీనుడై పోవునో-రాజిలు వానిలొ
సకల క్షేత్రములు ॥అతదే॥

కపట లోభములు-కదలిచి కామ-క్రోధశత్రుల నారిట గెల్చునొ
సఫలము జన్మము-సర్వజనులకా-స్వామి సందర్శనా-నందముచే
॥అతదే॥